

Η ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ

(Μυθική γουόδη)

« Ἡ καταχνιά σηκώνεται· φωτίζεται ἡ ἀβυσσος· θεῖο φῶς κατεβαίνει ἀπὸ τὰ οὐράνια, φῶς ἄγιο καὶ μεγαλοδύναμο καὶ μὲ περιγύρει ἀπὸ τὰ νύχια ὡς τὴν κορφή. Νὰ πῶς κλωθοσέρνεται· ἐστὶ μαῦρα τὰ μαλλιά μου· νὰ πῶς ρίχνεται· σὰν τῆς Παράδεισος· ριπὴ ἐς τὰ δασωμένα στήθη μου, πῶς ἀγάλλει· γαλί· σὰν τὸ λαγαρό νερὸ ποῦ ποτίζει τὰ χορταράκια· περιποτίζει τὴν ἀγαρὴ καρδιά μου καὶ γλυκοχαράζει ἀγνὸ καὶ ἄσβυστο κ' αἰώνιο ἐς τὸ ἀγέλαστο πρόσωπό μου. Εἶμαι ἄνθρωπος· ναί, τώρα ἐγὼ κ' ἐγὼ ἄνθρωπος! . . .

«Τ' ἤμουν ἐδῶ καὶ δέκα ἡμέρες, ἐδῶ καὶ εἴκοσι ἡμέρες; Τί ἔκανα ἐδῶ κ' ἕνα μῆνα, ἐδῶ κ' ἕνα χρόνον, ἐδῶ καὶ πέντε χρόνια; Κἄν τίποτε, οὔτε ἤμουν οὐτ' ἔκανα τίποτε. . . Ὁχι, τώρα θυμοῦμαι· ναί, ἤμουν κἄτι· ἔκανα κ' ἐγὼ κἄτι. Σὺν τί; Νά, ἤμουν ἕνα τσουβάλι· ἕνα τσουβάλι ἀπὸ κόκκαλα καὶ ἀπὸ κρέας, ἀπὸ ἀρμούς καὶ νεῦρα, ἀπὸ μαλλιά καὶ ἀπὸ νύχια. Ἐγύριζα ἐδῶ κ' ἐκεῖ· ἐσυντύχανα μὲ τοὺς δικούς μου, ἀγόραζα ψέματα μὲ τῆς ἀλήθειας, ἐπουλοῦσα ἀλήθειες μὲ τὰ ψέματα. Τίποτε ἄλλο! Τίποτε. Καὶ ἡ καρδιά καὶ ἡ ψυχὴ; Ποιά καρδιά καὶ ποιά ψυχὴ! Μήπως θὰ εἶπῃς καρδιά ἐκεῖνο τὸ λεβέτι τῆς μηχανῆς ποῦ κρατεῖ τὸν ἀτμὸ καὶ δίνει δρόμον ἐς τὸ πλεούμενον; Μήπως θὰ εἶπῃς ψυχὴ τὸ κοπροσκύλλικο ποῦ κυλιέται ἡμερανύχτα ἐς τὰ χόρτα καὶ βυζαίνει τὸ νερὸ τῆς γῆς χωρὶς ποτε νὰ πέρῃ καὶ ἀπὸ τὴν ἀντροειά τῆς. Καρδιά ποῦ δὲν ἀναγαλλιάζει μὲ τὸ γλυκόλογον ποῦ δὲν ἀνταριάζεται, δὲν λιγοθυμᾷ, οὔτε μεγαλώνει ἐμπρός ἐς τὴν ἀνιστόρητη ὄψιν τοῦ κελοῦ· ψυχὴ ποῦ δὲν ἀρμενίζει ἀκράτητη ἐς τὰ φωτοστάλακτα κύματα τ' οὐρανοῦ, ποῦ δὲν φερομνάει ἀχόρταγη ἐς τῆς ἀνθισμένους γλωροσῆς καὶ δὲν πετιέται μ' ἄσβυστη ρλόγα ἐς τὰ κρουσπαγωμένα ἀκροθούνια τί καρδιά καὶ τί ψυχὴ εἶνε; . . .

«Πῶς εἶψα ὡς τὰ σήμερα οὐτ' ἐγὼ ἤξερω. Ποιά ἦταν ἡ ἀρχὴ καὶ ποῖος ὁ δρόμος μου δὲν ἐνόησα. Ποῦ ἐσταμάτησα νὰ χαρῶ κ' ἐγὼ ἢ ποῦ ἐρονάτισα νὰ κλάψω δὲν θυμοῦμαι. Σὺν τὸ θελό

ποτάμι ποῦ νεκροαιμάται· ἐς τῆς γυμνῆς τοῦ ὄχθους καὶ ζεστένεται ἀπὸ τὸ λιπύρι καὶ βρωμίζεται ἀπὸ τὰ χῶματα καὶ τὰ βύσβλα τοῦ κάμπου καὶ πηγάνει· σιγαλό, ἀδίκασπα πηγάνει νὰ γυθῆ ἐς τὴ θάλασσα χωρὶς νὰ βωτῆ τὸ γιαντί, παρόμοια κ' ἐγὼ. Καὶ ὄχι παρόμοια· ψέματα εἶπα, ψέματα! Τὸ ποτάμι σὺνὰ στέκεται· ἐς τὸ δρόμον τοῦ κ' οὐθ' εὖρη ἀγκυλιάζει τὴ ρίζα τῆς στυλῆς καὶ ροθερίζει τὸ πλατῶνι καὶ τραγουδεῖ τῆς πεκροδάφνης καὶ ριλεῖ τ' ἄνθη τῆς ἀγράμπελης καὶ τὰ συνεπέρνει νὰ ταρῆ μαζὶ τοὺς ἐς τῆς θάλασσης τὴν ζακλωσά. Ψέματα εἶπα, δὲν ἤμουν σὺν τὸ ποτάμι. . .

«Καὶ μήπως ἤμουν σὺν τὸ βουνὸ τὸ ψηλὸ, τὸ μέγα ποῦ στέκεται ἀπάτητο σ' ἀνθρωπινὸ ποδάρι καὶ πλακώνει μὲ τὸν ἴσκιον τοῦ κάμπου καὶ θάλασσης κ' ἔχει σύντροφο μόνον τὸν ἀητὸ κ' ἔχει ροθερῆ ἀρματωσά του τὸν ἄγριο δρόλαπα καὶ λαμπρὴ φρεσά του τὰ χιόνια; Ἡ μήπως ἤμουν σὺν τὸ δάσος τὸ πυκνοντυμένον ἀπὸ ἀρῆς καὶ πύκκα, ἀπὸ ὀξίς κ' ἐλάτια, ποῦ μουγαρίζουν ἐς τῆς μονιῆς του τὰ θεριά καὶ γλυκολαλοῦν τὰ πουλιά ἐς τοὺς κλώνους του, ποῦ δὲν χωρεῖ νὰ περάσῃ τὸ πλατῶνι καὶ τραμάζει νὰ λημεριάσῃ ὁ ληστής; Καὶ μήπως ἤμουν κἄνε σὺν τὴν πλαταιά θάλασσα ποῦ τρέφει ἐς τοὺς βαθεῖς κόλπους τῆς τὰ κήτη τοῦ Ἴωνος καὶ τῆς μαρίδες τῆς Καρθάωνας, ποῦ ἀργουκλᾷ τὰ δεινδροκόρμα κροάλια καὶ τῆς μυριόχρωμες ψηφίδες καὶ σὺν ἀγριέψῃ δέρνεται καὶ μουγαρίζει καὶ ἀροστολιίζεται καὶ σιοτεινιάζει καὶ μάχεται μὲ τὴ γῆ καὶ μὲ τὰ πλεούμενα καὶ σὺν κλοσυνέψῃ κατακᾶθεται καὶ γλυκομουρμουρίζει καὶ ἀναγέλα σὺν νεράϊδα εὐτυχημένη ἐς τὰ γουαῶ παλάτια τῆς; Ἡ μὲν ἤμουν σὺν τ' ἀστέρι τὸ λαμπρὸ ποῦ σέρνεται φανός ἐς τὸ γαλανὸ αἰθέρα ἀπ' ἀνατολὴ σὲ δύσι κ' ἀπὸ δύσι σ' ἀνατολὴ μαζὶ μὲ τὸ ἄγνωστο ἔχει του καὶ σημαδεύει τὸ δρόμον τοῦ ναύτη καὶ τὴν πόρτα τῆς ἐρωταριῆς καὶ φωτολαλεῖ ἐς τὴν ψυχὴ τοῦ ποιητοῦ; Ὁχι· οὐτ' ἔτσι οὐτ' ἄλλιως. Τ' ἤμουν λοιπόν; Ξέρω κ' ἐγὼ· ἤμουν

ἀπ’ ὄλα καὶ ἀπὸ τίποτε. Ἐρημιά γύρω, ἐρημιά καὶ μέσα μου! Σάπια μυαλά ’ς τὸ κεφάλι: φώφια καρδιά ’ς τὰ στήθη’ ἄρρωστη ψυχή ’ς τὸ ὄλο μου! Ἄν μ’ ἐθαφτες ζωντανό ’ς τὴ γῆ δὲν θάκρενα’ ἂν μ’ ἐρριγνες ’ς τοῦ κόσμου τὴν ὀργὴ ἄχνα δὲν θάβγαζα’ ἂν μ’ ἐπετούσες ’ς τῆς θάλασσας τὰ βάρη θὰ πήγαινα πρόθυμα σάν τὸ σκαντάρι τοῦ ναυτικοῦ . . . Ὅλα σάπια! . . .

«Μὰ τώρα νά’ τὸ ἀθάνατο φῶς γλυκοχαράζει ἀγνάντια μου... Φύγε, συχαμένη ζωὴ, λεπριασμένη ζωὴ, φύγε! νὰ μὴ σὲ ἰδῶ ποτέ μου, νὰ μὴ σ’ ἀκούσω, νὰ μὴ σὲ θυμηθῶ! Νὰ κ’ ἐμένα τ’ ἀστέρι μου ἀνατέλλει... Χρυσᾶ σύγνεφα καὶ χιλιόπλουτα πουλιά’ βρόντοι ἀρχαῖων καὶ ἀλόγων γλυκιντρίσματα καὶ προσταγμάτων σάλαγος’ ὁσμὴ λιθάνιου καὶ ὁσμὴ μπαρούτης’ σπαθίων λαμποκοπήματα καὶ σαπραζίων γλυκόφωνοι καὶ σάλπιγγες Γεδεῶν καὶ κύμβαλα Ἰερθᾶε’ χρυσοπράσινοι ἑμεροὶ καὶ ἐρωτες περιπόρφυροι καὶ φλογεροὶ πόθοι καὶ ὄνειροι σγουρόμαλλοι’ πολεμικά τραγούδια καὶ σκοτωμένων βόγγοι καὶ δούλων δαρμοὶ καὶ νικόντων λαμπροὶ παιῖνες ἔρχονται μπροστά μπροστά καὶ λαμπροστολιζοῦν τὸν ἀέρα καὶ μοσχουρίζουν τὸν αἰθέρα καὶ ἀναστένουν τὰ νεῦρά μου καὶ φτερώνουν τὰ πόδια μου καὶ ζωντανεύουν τὰ βλέμματά μου... Ἀνεβγαίνει ἀνεβγαίνει μὲ παρήρηγορη γαλήνη τὸ φῶς μου καὶ μὲ περιγυίνει ὄλον. Ψηλώνει, ψηλώνει ὁλοένα ψηλώνει καὶ πλαταιίνει. Τ’ ἄστρα πεισοδρομοῦν καὶ οἱ αἰθέρες ἀρκαίωνουν καὶ γονατίζουν οἱ κόσμοι. Καὶ μέσ’ ’ς τὸ ροδοστάλακτο σύγνεφο νὰ τὴν ἡ Ἀγάπη μου ποῦ προβάλλει ὑπέρθεη καὶ ἀρμονική. Ἐλάτε λαοὶ καὶ συναχθῆτε νεκροὶ αἰῶνες’ ἡ ρήγισσα καὶ βασιλισσά σας ἔρχεται! . . .

«Φέρε. Σιών, τὴν κιθάρα τοῦ Δαυὶδ καὶ τὴ μίτρα τοῦ Σολομώντα καὶ τὴ μεγαλόστομη λαλιά των προφητῶν σου. Ἐλλάς φέρε τὴ λύρα τοῦ Ὀρφέα καὶ τοῦ Φειδίτα τὴ σμίλη καὶ τοῦ Αἰσχύλου τὸ πολεμικὸ κοντύλι καὶ τοῦ Ἀριστοφάνη τὴν κλασικὴ σάτυρα καὶ τὸ γιογαῖρι τοῦ ἀρματωλοῦ. Καὶ σὺ Ἰνδία, γῆ τῆς ἀληθινῆς θρησκείας, φέρε τοῦ Βούδδα τὴ Μαχαβαράτα’ καὶ σὺ, ἀτέλειωτό μας ὄνειρο, Πόλι μυριοδοξασμένη, τὴν τέχνη τοῦ Ἀνθεμίου καὶ τοῦ Ἰσιδώρου, τοῦ Ἡρακλείου τὴν ἀκράτητη ὄρμη καὶ τοὺς ἀμέτρητους θρηζάμβους τοῦ μεγαλοκείρου Βουλγαροκτόνου’ καὶ Περσία σὺ, τοῦ Σακιδῆ σου φέρε τοὺς γλυκοὺς καῦμούς καὶ σὺ, Βηθλεέμ, τὴν χρυσὴ καρδιά τοῦ τέκνου σου καὶ ἱερά πόλις τῆς Μένκας, τὴν ἀνίκητη πάλλα τοῦ Μωάμεθ... Ὅλα τὰ θέλει ἡ Ἀγάπη μου, γιατί ὄλα τῆς πρέπουν. Καὶ ἡ γλαυκὴ ἡ βασιλικὴ καὶ τὰ αἵματοβαμένα ἄρματα’ τὰ φλογερά κοντύλια καὶ τὰ πλατεῖα γέλια’ ἡ φιλάνθρωπη θρησκεία καὶ οἱ σκοτωμοὶ καὶ τὰ δάκρυα ὄλα τῆς πρέ-

πουν, γιατί ἀπ’ ὄλα πέρνει καὶ συγκινεὶ καὶ γλυκοκοιμίζει εἶτ’ ἐνθουσιάζει τοὺς κόσμους. Δὲν χωρίζει τόπους, οὔτε καιροὺς, οὔτε ἀνθρώπους’ δὲν προτιμᾷ φυλάς, οὔτε ἔθνη, οὔτε βασιλεία. Τόπος ἕνας ἡ γῆ ὁλόκληρη, ἕνας ἀνθρώπος ὄλη ἡ πλάσι’ καὶ ὄλοι οἱ καιροὶ καλοὶ εἶτε κακοὶ, πλοῦσοι καὶ ἀρχαμοὶ ἕνα εἶνε γιὰ τὰ θεῖα μάτια τῆς καὶ βράζουν μὲ τὴν ἴδια δύναμι’ ’ς τὴν πλατεῖα καρδιά τῆς καὶ μὲ τὴν ἴδια δικαιοσύνη χωνεύουν ’ς τὸ χωνευτήρι τῆς μεγάλης ψυχῆς τῆς. Μὴ δειλιάζετε μόν’ συναχθῆτε! Καιροὶ καὶ πατριά, συναχθῆτε ἀπὸ περάτων ἕως περάτων ’ς τὸ μεγάλο προσκύνημα. Ἐρχου καὶ σὺ, Ἀμερικὴ, ῥωμαλέα καὶ πολύγυμη παρθένα, μὲ τ’ ἀνήλιαστα δάση καὶ τ’ ἀδάμαστα παιδιά σου καὶ φέρε τὰ φαρμακερὰ τόξα καὶ τάπλα στολίδια τους’ καὶ σὺ, ἀπέραντε Ὀκεανέ, κύλα τ’ ἀδαπάνητα πλοῦτη σου καὶ σὺ, μέγαλε ποταμέ, τὰ διαμαντικά σου, καὶ Ἀραβία, τὰ μεθυστικά ἀρώματα, καὶ Φοινίκη τὴ λαμπρὴ πορφύρα σου. Ἐλάτε, ὄλοι ἐλάτε καὶ ἀπιθῶστε χάμω, ἔμπρός ’ς τὰ τορνευτὰ πόδια τῆς τὰ καλά σας ὄλα, νὰ στολισθῆ ἡ νύμφη σας!

«Νύμφη σας καὶ βασιλίσσα καὶ ρήγισσά μου. Ποιὸς δὲ σὲ εἶδε καὶ ποιὸς δὲ σ’ ἐζήλεψε, Ἀγάπη μου! Ἀπὸ τὴν ἑκτην ἡμέρα τῆς Δημιουργίας ὁ ἀνθρώπος εὐθύς καὶ μέσ’ ’ς τὴν παιδιάτικη κατάστασί του πρίν. κ’ ἐπειτα μέσ’ ’ς τοὺς ἀγριούς καιροὺς καὶ τὴν ἀκόμη μέσ’ ’ς τὴν πλουτοδίψα του πάντα σὲ ἄκουσε καὶ σὲ καλογνώρισε κ’ ἐλαχτάρισε πάντα γιὰ σένα. Γιατ’ ἦσαι, ἀνιστόρητη Παρθένα, τὸ μάνα τῆς ζωῆς, μακρονὴ ἐνθύμισι κόσμου ἄλλου, ἄλλου καιροῦ αἰώνιου καὶ ἀθανάτου καὶ ὄχι τῆς στενῆς γήινης ζωῆς μας. Τ’ ἦταν ἡ Κλεοπάτρα καὶ τί ἡ Πενταγυῖτισσα; Τ’ ἦταν ἡ Ἡρα καὶ τί ἡ Ἀφροδίτη, μεγαλόχηρη Κυρά μου, ἀφοῦ ἡ πρώτη χωρὶς τὴν Κάναθο θὰ τὴν ἐθαύρευε τὸ Ζεὺς καὶ ἡ δευτέρη χωρὶς τὸν κεστό τῆς βέβαια θὰ καταντούσε σάν τὴ σημερινὴ Γλυκερία τ’ Ἀναπλιτοῦ. Μὰ ἐσὺ χωρὶς τὴν Κάναθο καὶ χωρὶς κεστό πάντα εἰμεινες δροσερῆ καὶ πανώρηα ὅπως ἡ αὐγὴ, πάντα ἄρεςες, καὶ θεοὶ καὶ ἡμίθεοι καὶ γοντροὺς λαὸς σ’ ἐγνώρισαν καὶ σ’ ἐδόξασαν καὶ σ’ ἐλαχτάρισαν, σάν τὸ ἀγνὸ φῶς τῆς ἡμέρας καὶ τὰ παρήγορα σπλάγχνα τῆς γῆς . . .

«Ἀνεβγαίνει, ἀνεβγαίνει τὸ ἀληθινὸ φῶς τοῦ κόσμου καὶ ὁ μέγας ἥλιος, θαμπώνεται ἔμπρός ’ς τὰ γυμνά τῆς κάλλη. Ἐλαφροπατεῖ ’ς τοὺς λυγεροὺς ἀέρες καὶ τὸ πύργιν ὄμα τῆς χουσώνει τοὺς ζαφειρένιους οὐρανοὺς καὶ τὸ ἀδασίλευτο φῶς τῶν ματιῶν τῆς ἀνασταίνει τὸν ἀποκαρωμένο κόσμο τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν αἰσθημάτων. Μὰ κ’ ἐδῶ ἀκόμη καὶ ’ς αὐτὴν τὴ γῆ, σὲ τοῦτον τὸν κόσμο πῶγει κλειστά τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του ἀπὸ τὴ βαρεῖα σαλαβιά αἰῶνων ὀ-

λων, κ’ ἐδῶ, Ἀγάπη μου, θέλεις νὰ φανῆς γυμνή, κατὰ γυμνη. Μὴ γιατί ἡ ψυχὴ του εἶνε βέρβαρη ἀκόμη’ μὴ γιατί ἡ καρδιά του εἶνε βωδῆ κ’ ἀναίσθητη περισσότερο ἀπὸ τὸ κρῦο μάρμαρο’ μὴ γιατί τ’ αὐτιά του εἶνε βουλωμένα μὲ τὸ μολύβι. Πονηρὰ θὰ γελάση σάν σὲ ἰδῆ θεόγυμνη καὶ μὲ τ’ ἄδικα βλέμματά του θὰ ντροπιᾶση τὴν ἀγνότη σου. Νὰ σοῦ ρίξω ἕνα λαμπροσύγνεφο μπροστά; νὰ σὲ στολισῶ μὲ τὸ ἀνθισμένο πουκάμισο τῆς βασιλοπούλας; νὰ σ’ ἀρμαθιάσω περίγυρα λαμπρὰ ἄστρα νὰ θαμπώσουν λίγο μὲ τὴ φεγγαβολὴ τους τὴν ἐμφορία σου; Ὀχι, δὲν θέλεις; Καλὰ κάνει καὶ δὲν θέλει ἡ Ἀγάπη μου! Ἔτσι θεόγυμνη θὰ φανῆ καὶ ’ς αὐτὸν ἐδῶ τὸν κόσμο ὅπως ἐφάνηκε κ’ ἄλλου, παντοῦ καὶ πάντοτε θεόγυμνη. Τὰ στολίδια καὶ οἱ φορεσιές ’ς τὴν ψευτιά χρειάζονται’ μόνο ’ς τὴν ψευτιά. Ἡ ἀλήθεια θεόγυμη φανερώναται καὶ μὲ τ’ ἀνίκητά τῆς κάλλη νικᾷ τοὺς κόσμους καὶ κλωτσποπατεῖ τὰς προλήψεις των. Ἔτσι σὲ θέλω, Κυρά μου, κ’ ἔτσι σὲ γνωρίζω. . .

«Νά, τὰ πλοῦσια ξανθὰ μαλλιά τῆς θαμπώνουν τοὺς κρόκους τῆς χαραυγῆς’ τὸ ἀσύγχετο κεράλι τῆς σηκώνεται θειότερο ἀπὸ τὸν Ὀλυμπο καὶ τὸ γαληνεμένο μέτωπο φανερώναται τὴν ἀκοίμητη ἐργασία τοῦ μεγαλονοῦ’ τὰ δύο γαλιανά μάτια τῆς πλανεύουν σάν τ’ ἄστρο τῶν Μάγων τὰ ζωηρὰ πνεύματα’ τὰ μερτζανόγειλά τῆς ’ς τὸ χαμῶγελο ζευγαρώνουν τὸν ἀγλύκακτο κόπο καὶ τὴν ἀδασίλευτη δόξα τῆς σπουδῆς’ ὁ λαϊμός τῆς γίνετα μαρμαροτραχῆλος, καλοπλασμένος, πύργος ὀλόργυρος τῆς Ἀρμονίας καὶ τοῦ Ρυθμοῦ ’ς τοὺς διαμαντένιους ὤμους ποῦ στέκονται ἀλύγιστοι ’ς τὴν ἀβάσταγη ἀμάθεια τῶν λαῶν’ τὰ πλατεῖα στήθη τῆς γεμάτα ἀπ’ ὄλου τοῦ κόσμου καὶ ὄλων τῶν αἰῶνων τὰ συναισθήματα ὁμοιάζουν μὲ τὸ πολυτάραχο ἄντρο τοῦ θεοῦ Αἰόλου καὶ τὰ Ἀφροδίσια βυζῆ προβάλλουν μεστωμένα ἀπὸ τροφάντους γυμούς τοῦ πνεύματος’ ἡ ἀγκαλιά ἡ χιλιόκαλλη πεντοβολᾷ ἀπὸ δυόσμοιους καὶ ἀκμύρουρα καὶ βασιλικούς καὶ ἀφροκιδώνα γιὰ τὴν ἄφραστη γαλήνη τῆς ψυχῆς καὶ τὰ κρινόδάχτυλα χέρια ραντίζουν τὸ ροδόσταμο καὶ τὴν κανελόρριζα καὶ τὸ μύσχο’ οἱ κεχρῖμπαρένοι λαγόνες τῆς καὶ ἡ ζωντανὴ ἦθη, οἱ σπαρταριστοὶ μηροὶ καὶ τὰ χρυσελεφαντένια γόνατα καὶ τὰ διαμαντένια πόδια φαίνοντ’ ἔτοιμα νὰ κατασυντριψοῦν τοὺς ἀμαθεῖς τυράννους τῆς γῆς. Ναι! θεὰ μου καὶ βασιλίσσα καὶ ρήγισσά μου, ἔτσι σὲ ποθῶ! . . .

«Ψηλώνει ἡ Ἀγάπη μου, ψηλώνει καὶ μὲ περιγυίνει μὲ τὸ ἀθάνατο φῶς τῆς . . . Ποῦ βρισκομαί; ’ς τὴ θαλοσαπέπαστη γῆ ἡ ’ς τὰ ξάστερα ’ς τ’ ἀνοιχτὰ οὐράνια ποῦ δὲν ἔχει μετρημὸ ὁ χρόνος καὶ ὁ καιρός. Αὐτὸ τὸ σῶμα τὸ βαρὺ, τὸ μολυβένιο, δικό μου εἶνε; Κιὰ ἂν εἶνε δικό μου, πῶς

ἔγεινε τόσο ελαφρὸ, ἀερούφαντο; Ποῦ εἶνε τὰ κόκκαλα καὶ τὰ κρέατα; ποῦ εἶνε οἱ ἄρμοι καὶ τὰ νεῦρα, τὰ μαλλιά καὶ τὰ νύχια; Ἐφυγαν’ ποῦ ἐπῆγαν; Πῶς ἔφυγαν τόσο μακριά; Τὶ πνεῦμα θεοῦ ἐφίσηζε ἐπάνω τους; . . .

«Καὶ τούτῃ ἡ καρδιά, δική μου εἶνε τούτῃ ἡ καρδιά; Χτυπᾷ: τίκ τᾶκ, τίκ τᾶκ σάν τοῦ πουλιού ποῦ πιάνεται ’ς τὸ ξόβεργο. Ἐπιάσθηκες, καρδιά μου; δόξα νάχης! Κλινίζεσαι ’ς τὸ μυρολόγι τῆς γῆρας σύρριζα’ ’ς τ’ ἀρσανοῦ τὸ κλάμα τρέμεις, ’ς τοῦ ἐρωτευμένου τὸν ὕμνο παθαίνεσαι, λαχταρᾷς ’ς τοῦ πολεμιστῆ τὸ θούριο. Γειά σου, καρδιά μου’ γειά σου!

«Καὶ σὺ ψυχὴ μου, πῶς ἀναλιγώνεις ἔτσι; πῶς σκορπᾷς καὶ ξεδιπλώνεσαι σάν ἀντάρα ’ς τὸ βουνὸ ἔμπρός ’ς τὰ ὀλόγλυκα χρώματα τῆς φύσεως. Γιατὶ διψασμένη ἀναρυσᾷς ’ς τοῦ πουλιού τὸ λάλημα ’ς τὸ γλυκῶνα κατρακύλισμα τοῦ νεροῦ; τί σοῦ λέγει ἡ μανιωμένη θάλασσα μὲ τ’ ἀφρισμένα κύματά τῆς καὶ τί μυστήρια σοῦ κρυφομιλεῖ τὸ δάσος μὲ τοὺς ἴσκιους καὶ τοὺς βόγγους του;

«Καὶ σεῖς, μάτια μου, τυρλὰ μάτια μου, γιατί ὀμπρίζετε ὁλοένα; Ποιὸς ἀνοῖξε τῆς βρύσες σας ποῦ ἦσαν αἰώνια στραλισμένες σάν μαστάρια δίγχοι τὸ τροφάντὸ γάλα τους; Πῶς δακρυζεταί; ’ς τὸ λείψανο ποῦ διαβαίνει καὶ ’ς τὸ γάμο ποῦ περνᾷ καὶ ’ς τὸ ἔμοργο ἀνδρόγυνο ποῦ γλυκοφιλιεταί μεθυσμένο ἀπὸ ἐρωτᾷ καὶ ἀπὸ πόθο μπροστά σας; . . .

«Κ’ ἐσὺ, ἐγὼ μου, χαμένο καὶ ἄχαρο, πῶς διψᾷς τώρα τὴν ἀτέλειωτη ζωὴ καὶ ἀνατριχιάζεις ’ς τὴν ἰδέα τοῦ θανάτου; Τόσον καιρὸ ἐξῆσες’ πές μου τί κατὰλαβες; Πάντα εὐρισκες μισητὸ τὸν κόσμο, ἀνοστη τὴ ζωὴ καὶ τὸν τάρο μόνο ἀληθινὸ παλάτι τῆς εὐτυχίας, τῆς χαρᾶς ἀτάραχο βασίλειο. Τὶ σὲ σφιχτοδένει τώρα μὲ τὴ ζωὴ;

«Ἀχ, τὸ βλέπω τὸ θαυματουργὸ φῶς! Τ’ ἀμυγδαλωτὰ μάτια τῆς ἐρωταριῆς στηλόνονται ἀκίνητα ἐπάνω μου σάν ἀστέρια καὶ μοῦ φλογίζουν τὴ συνειδήσι’ ἡ ἀρμονία κουφοδρομεῖ ’ς τὸ αἶμά μου καὶ ἡ ἐξευτελισμένη σάρκα σπαρταρᾷ σάν ἡ ἱέρεια τῶν Δελφῶν μέσα ’ς τοὺς ἀτμούς τῆς μαντοσύνης. Μὴ μοῦ φύγης, ποθητή, μὴ μ’ παραιτήσης ποτέ. Ἐγὼ σ’ ὀνειρευόμουν ἀπὸ χροῖνα τώρα’ αἰσθανόμουν τὴ θεῖα σου πνοὴ σὲ καὶ τόπου καὶ σὲ κάθε χρόνου γύρισμα. Πρίν σὲ γέρισω σ’ ἐμάντευα, Ἀγάπη μου’ ὁ ἴσκιος σοπλάχωνε σάν τὴν ἱερά νεφέλη ποῦ ταξίδευε ἀπὸ τοὺς Ἐβραίους καὶ τοὺς ἕσωνε ἀπὸ τὸ κτῆς ἐρήμου. Καὶ τώρα κάθου ἀγνάντια μου σὲ βλέπω καὶ νὰ πέρνω δύναμι’ λεονταριοῦ μαντοσύνη Κάλχαντος καὶ ἀκούραστα φάταστού. Ἀκούμπησε τ’ ἀργυρὸ σου χέρι’ ’ς τὸ τωπό μου καὶ σήκωσε τὴν καταχνιὰ ποῦ κα

ἔς τὰ μάτια μου καί δειξέ μου, ὅπως ἡ Ἀφροδίτη ἔς τὸν Λίνεια τὰ θεία ἔργα, δειξέ μου πιστά καὶ καθαρά καὶ μεγάλα τὴν πλατεῖα γῆ μὲ τὰ ἔχει τῆς ὄλα, πῶς παλαιοῦν καὶ πῶς μέχονται μέσ' ἔς τὸ σκοτεινὸ μυστήριον τῆς ζωῆς.

« Ἱερῆ Τέχνη, εἶσαι τὸ μόνο θεηλικὸ ποῦ ἀναψε ἔς τὰ στήθη μου ἀσθυστὴ φλόγα πάθου καὶ πάθους. Εἶσαι ἡ μοναχὴ γυναῖκα ποῦ δὲν ντρέπομαι νὰ τῆς τρανολαλήσω τὸν ἔρωτά μου. Γιὰ σένα, γιὰ μίαν σου ματιά, ναί, γιὰ ἕνα σου χαμόγελο ὄλα τὰ δίνω, σῶμα καὶ ψυχὴ καὶ καρδιά καὶ μυαλό καὶ νειάτα ὄλα τὰ παραιτῶ, κάθε εὐτυχία καὶ κάθε ἠδονὴ καὶ περηφάνεια καὶ καλοπέρασι, ὄλα τ' ἀπαρνούμι καὶ συγκένειαι καὶ φιλία καὶ ἀδερφοσύνη καὶ καθήκοντα γιὰ σένα, ναί, γιὰ μίαν σου ματιά, γιὰ ἕνα σου χαμόγελο... Τέχνη μου οὐρανοκατάβατη, εἶσαι τὸ μόνο θεηλικὸ ποῦ ἀγάπησα ! . . . »

Εἶνε δύο μῆνες τῶρα ἀπ' τὸν καιρὸ ποῦ ἔλαβα αὐτὸ τὸ γράμμα τοῦ Πέτρου Πάλλα, τοῦ φίλου μου. Ποτὲ δὲν δίνω προσοχὴ ἔς τὰ μωρολογήματα τοῦ ἀγαπητοῦ μου καὶ σὺνὰ τὰ ῥίχνω μισοδιαθασμένα, ἀν ὄχι ἐντελῶς ἀδιάβαστα, σὲ μίαν ἄκρη τοῦ συρταριοῦ. Φαίνεται ὅμως ὅτι αὐτὸ μῶναμε κάποιαν ἐντύπωσι — τὴν ἐντύπωσι ποῦ τοῦπρεπε βέβαιαι — γιὰτι προσχέτες ποῦ βρέθηκε πάλι μπροστά μου, εἶδα πῶς ἀπὸ κάτω εἶχα γράψει μὲ τὰ ἴδια μου τὰ χέρια :

— Ἀφρώστια ποῦ τὴν ἔχεις, ἄμοιρε ! . . .

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

Ἀθηναϊκὴ ἠχώ

Ἀνεπισήμως καὶ ἀθερόδως,— ὅπως γίνονται αἱ περισσότεραι καλά πράξεις,— κατετέθη ὁ θεμελιῖος λίθος τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου. Μόλις ἡ ὁδὸς Ἁγίου Κωνσταντίνου, ἐφ' ἧς ἀνεγείρεται, ἀντελήθη τῆς τελετῆς. Τὸν Βασιλεῦς, τὸν συλλαβόντα τὴν ἰδέαν νὰ χρησιμοποίησιν αὐτῶς ὀφελίμως προσφοράς διαφόρων ὁμογενῶν, ἀντεπροσώπευσαν ὁ ἐπιμελητῆς τῶν Ἀνακτόρων. Ἄπλοῦς ἱερέυς, ὁ ἐφημέριος τοῦ γειτονικοῦ ναοῦ, ἐτέλεσε τὸν ἀγιασμόν. Μετὰ τοῦτο λίθος τετραγώνος ἐκ πεντακωνίου μαρμάρου κατετέθη πρῶτος, φέρων τὴν συνήθη μνημόσυνον ἐπιγραφήν καὶ ἐπὶ τοῦ θεμελίου ἤρχισαν ἀμέσως νὰ οἰκοδομῶσιν οἱ ἐργάται . . .

Αὐτὸ ἦτο ὄλον. Καὶ ὅμως πόσῃ δὲν ἐπροξένει εὐφροσύνην καὶ πόσας δὲν ἀνέπνεον ἐλπίδας ἡ μικρά, ἡ σεμνὴ πρωιῆ συνάθροισις, ἡ σταματώσα ἐκπληκτοῦς τοὺς διαβάτας ! Μετ' ὀλίγον ἐπὶ τοῦ χώρου ἐκείνου τοῦ ἀνεσκαμμένου θάναεργηθῆ περικαλλῆς, πλούσιον οἰκοδόμημα. Τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο δὲν θὰ εἶνε μόνον κόσμος τῆς ὁδοῦ καὶ τῆς πόλεως, ἀλλὰ θὰ ἔχῃ τὸν πολλῶν ὑψηλότερον καὶ εὐγενέστερον προσρισμὸν νὰ στοιάζῃ τὴν ἐθνικὴν σκηνήν, ἣτις πρόκειται νὰ συγκροτηθῆ ἐκ τῶν ἐνόντων, ἐκ τῶν ἀτάκτων καὶ διεσκορπισμένων στοιχείων, νὰ

καλλιεργηθῆ δὲ ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν καὶ ἰσχυρὰν προστασίαν, τῆς ὁποίας τόσῃ ἔχει ἀνάγκην ἡ δειλιὴ καὶ μετρίφων Τέχνη. Ὁ γαίνη τέλος πάντων Ἐθνικὸν Θεάτρον ἄξιον τοῦ ἐνόματος καὶ θὰ πληρωθῆ μίαν τῶν ἐθνικῶν ἀναγκῶν, ὅχι βεβαίως ἡ τελευταία.

Ἡ τελετὴ τὴν ὁποῖαν χειρατίζομεν σήμερον μετὰ χαρᾶς, ἀλλ' ἡ ὁποία παρῆλθεν ἀδιάφορος ἴσως διὰ τοὺς περισσοτέρους, μᾶς κἀμνεί νὰναπλάσωμεν ἄλλην μέλλουσαν, πολλῶν ἐπισημοτέραν καὶ θεροδωδεστέραν, ἡ ὁποία θὰ ἠλεκτρίσῃ τὸ κοινὸν ἐνδιαφέρον—τὰ ἐγκνήνια τοῦ ἐπὶ τόσων ἐλπίδων θεμελιωθέντος οἰκοδομήματος, τὴν πρώτην παράστασιν τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου.

Ἄ, πόσον διαφκίνεται λαμπρὰ καὶ φωταυγῆς ἡ ἐσπέρα ἐκείνη ἐν τῷ ζῶφῳ τοῦ ἀγνώστου μέλλοντος ! ... Ἴδετε. Εἰς τὴν τέως ἔρημον κατὰ τὴν νύκτα καὶ σιγηλὴν ὄδον κίνησις ἐπικρατεῖ ἀσυνήθης. Ἡ ἀπόκειντρος συνοικία ἔγεινε κεντρικὴ. Ὁ κόσμος ὅλος συρρεῖ πρὸς τὸ θέατρον, σηματοστῶλιστον καὶ καταρώτιστον. Πληθὺς ἀμαζῶν διασχίζουσι τὸ πλῆθος καὶ ἀφίχουσι πρὸ τοῦ περιστυλίου τοῦ ἀνθρωπίνου αὐτῶν φορτίον, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γυναίκειον, κεκαλυμμένον διὰ τριχίπτων. Ὅλοι συνωθῶνται πρὸς τὴν πύλην μετὰ σπουδῆς ἐνθουσιώδους. Ἦδη ἡ αἴθουσα πληροῦται. Τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς τὴν καταυγάζει ὡς ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἀναδεικνύονται πανταχοῦ οἱ χρυσοὶ κόσμοι ἐπὶ τοῦ ἐρυθροῦ αὐτῶν βάθους. Ἀλλὰ πολὺ περισσότερο λαμπουσι ἀπὸ τῶν θεωρείων αἱ ζῶσαι καλλοναί, ὠλέαι καὶ τράχηλοι μαρμαρίνοι, κόμμι χρυσά καὶ ὀφθαλμοὶ ἀστραπηόλοιοι. Οἱ φρακοφόροι κομφεὺόμενοι χαριτολογουσι καὶ συναντῶνται τὰ ἐξεταστικὰ διόπτρα ἐφ' ὅσον ἡ αὐλαία μένει κλειστή. Οὐδέποτε ἑλληνικὸν θέατρον ἐξένισε τόσῳ πυκνὸν καὶ ἐκλεκτὸν ἀκροατήριον. Αἶφνης συγκίνησις διατρέχει τὸν κόσμον ἐκείνον ὡς ἀπὸ ἠλεκτρισμοῦ καὶ ἡ εἰδησις διαδίδεται ἀστραπηδόν : ὁ Βασιλεῦς, ὁ Βασιλεῦς ! . . . Μετ' ὀλίγον τὸ βασιλικὸν θεωρεῖον πληροῦται. Ὁ κόσμος ἀποκαλύπτεται καὶ ἀνεγείρεται μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τὸν ὑψηλὸν προστατὴν τοῦ Θεάτρου, πρὸς ὃν ἀνῆκει ὄλη ἡ τιμὴ καὶ ἡ ἱκανοποίησις διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου. Ἡ ὀρχήστρα ἀνακρούει τὸν ἐθνικὸν ὕμνον καὶ ἡ αὐλαία ὑψοῦται. Οἶκ στιγμὴ ! . . . Ἡ ἐθνικὴ σκηνὴ, ἄξιοπρεπῆς, πλουσία καὶ ἐπιθάλλουσα, ἀποκαλύπτεται. Ἑλληνεὶς ἠθοποιοὶ ἄρχονται τῆς διδασκαλίας ἔργου πρωτοτύπου ἑλληνικοῦ. Ἡ παράστασις βγαίνει ἐν μέσῳ χειροκροτημάτων ἐνθουσιώδων, ἀληθῶν δακρύων καὶ φρικιάσεων καλλιτεχνικῆς ἀπολαύσεως. Καὶ μετὰ τὸ τέλος, τὸ κατὰ τὴν γενικὴν κρίσιν ταχύ, ὁ κόσμος ἐκχύνεται πρὸς τὰς ἐξόδους μὲ τὴν καρδίαν ἔμπλεον χαρᾶς, μὲ τὴν συνείδησιν ὅτι κατ' ἐξοδὸν εἶδα, ὅτι κατ' ἐξοδὸν εἶδα, ὅτι κατ' ἐξοδὸν εἶδα, ὅτι κατ' ἐξοδὸν εἶδα, ὅτι κατ' ἐξοδὸν εἶδα, ὅτι κατ' ἐξοδὸν εἶδα.

★

Ὅτῳ πανηγυρικὴν καὶ εὐδαίμων φανταζομαι τὴν πρώτην παράστασιν τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου ἀλλ' ἔχῃ διὰ τοῦτο καὶ τελεῖαν. Δὲν θὰ εἶνε δυνατόν μέχρι τῆς ἀνάξεως νὰ διακορωθῶσιν ἄφθογοι οἱ ἠθοποιοὶ, οὔτε νὰ γραφῇ τέλειον σκηνικὸν ἔργον. Αὐτὰ δὲν γίνονται ἀποτόμως ἐπιτυγχάνονται μόνον μὲ τὸν χρόνον. Ὅτι ἐξ ἀρχῆς θὰ ἐμποιῆ ἐντύπωσιν ὅτι εἶνε ἡ τέχνη, ἡ μέθοδος, ἡ εὐσυνειδησία τῆς νέας ἐργασίας.

Οἱ ἠθοποιοὶ, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐμφανισθῶσιν ἀπὸ τῆς ἐθνικῆς σκηνῆς, θὰ εἶνε παλαιοὶ ἢ νέοι, ἠθοποιοὶ μελετημένοι ὄλοι ὑπὸ κηδεμονίαν αὐστηρᾶν, ὑπὸ διεύθυνσιν πεφωτισμένην. Τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον θὰ παραστήσωσι, δὲν θὰ εἶνε συνονθύλευμα τοῦ πρώτου τυχόντος, ἀλλ' ἔργον φιλολογικὸν ἀνθρωπο γέννηθέντος πρὸ παντός διὰ νὰ γράψῃ καὶ γνωρίζοντος πῶς νὰ γράψῃ. Ἄν ἡ παράστασις δὲν θὰ ἔχῃ πολλὰς στιγμὰς ἐξόχους, δὲν θὰ ἔχῃ τοῦλάχιστον καμμίαν γελοῖαν καὶ ἀνυπόφορον, κανέν γάσμα. Ἐκαστος θὰ εὐρίσκειται ἐκεῖ εἰς τὴν θέσιν του, ἀπὸ τοῦ συγγραφέως μέχρι τοῦ θεσινομοῦ. Κάτι τι ἁρμονικὸν καὶ καλῶς ὀργανωμένον θὰ παρουσιάζῃ τὸ σύνολον διότι θὰ ὑπάρχῃ ἡ κεφαλή, ἡ γνωρίζουσα νὰ διευθύνῃ ὄλα τὰ μέλη τοῦ ὀργανισμοῦ ἐκείνου.

Ἡ καλὴ διεύθυνσις θὰ εἶνε ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος, τὸν ὁποῖον ἀπεδοκίμασαν οἱ σήμερον οἰκοδομοῦντες. Τὸ εἶπον καὶ ἄλλοτε καὶ δὲν θὰ λείψω νὰ τὸ ἐπαναλαμδῶν πάντοτε, ὅσκις μοῦ δίδεται εὐκαιρία. Ἡ μέχρι τοῦδε μικρὰ τοῦ πλανοδίου Ἑλληνικοῦ Θεάτρου προκοπὴ δὲν ἐφείλεται τόσον εἰς τὴν σπάνιν ἠθοποιῶν φύσει καλῶν, ὅσον εἰς τὴν ἑλλειψίν τῶν μέσων τῆς διακορρώσεως καὶ τῆς χρησιμοποίησιν τοῦ ταλάντου τῶν. Ἀπὸ μίαν καλλιτεχνικὴν ἰδιοφυίαν, ὅσον ἔξοχον καὶ ἂν τὴν ὑποθέσωμεν, δὲν δικαιοῦμεθα νὰ τα περιμένωμεν ὄλα, πρὸ πάντων δὲ τὴν διεύθυνσιν ἐνὸς θεάτρου. Τὸ ἔργον τοῦτο ἀπαιτεῖ ἄλλου εἶδους ἰδιοφυίαν καὶ ἄλλου εἶδους μόρφωσιν ἢ εἶνε δὲ εὐτόχημα τῶνδῃ ἂν εὐρεθῆ καμμία ἐξοχος τοιαύτη διὰ τὸ Ἐθνικὸν μας Θεάτρον. Ἄλλ' ἂς ἔχωμεν πεποίθησιν εἰς τὴν ὀξυδερκίαν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, τῆς ὁποίας τὸ ἐνδιαφέρον δὲν θὰ περιορισθῆ βεβαίως εἰς μόνην τὴν οἰκοδομήν, ἀλλὰ θὰ ἐπεκταθῆ μέχρι τῆς τελείας καταρτίσεως ἰδρύματος ἑθνικοῦ, τὸ ὁποῖον οἱ περιοικοὶ δὲν θὰ σκανδαλίζωνται ὅταν θὰ βλέπωσιν ἀνυψούμενον οἰκοῖ ἀντίτληρον ἀπέναντι τοῦ Ναοῦ.

Διότι σήμερον θεωροῦσι βεβήλωσιν τὸ τοιοῦτο καὶ μεψιμοροῦσιν οἱ περισσότεροι. Ἀκούσαντες Θεάτρον ἐνόμισαν ὅτι δὲν θὰ εἶνε ἐκεῖ ἡ πομπὴ ἀναίδης αἰδῶν φαινομερίδων, τόπος ὑλικῆς ἀπολαύσεως ὑπὸ τὸν ἀσελῆ τῆς μουσικῆς τῶν κωμειδυλλίων ῥυθμῶν, ὑπὸ τὴν βροχὴν τῶν χυδαίων γελῶτων πλῆθους ἐκβεβαχγεμένου . . . Καὶ δὲν ἔμαθον ἀκόμη ὅτι τὸ ἔργον τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου, ἐπὶ τοῦ ἀετώματος τοῦ ἔποίου θὰ ὑψοῦται ἡ λύρα, ὀλίγον θὰ διαφέρει τοῦ τελευμένου ἐν τῷ ἀπέναντι εὐαγεῖ, τῷ στεγαζομένῳ ὑπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ ὅτι ἡ αἰσθητικὴ ἀπόλαυσις, ἡ ἐκ μίαις τελείας παραστάσεως πνευματικὴ ἠδονὴ θὰ μεταρσοῖ τὴν ψυχὴν καὶ θάποκαθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον κρεῖττονα ἑαυτοῦ, ὅσον σχεδὸν καὶ ἡ κατάνυξις ἡ ἐκ τῆς θείας λατρείας. Καὶ ἐλησμόνησαν ὅτι ἔργον ὁμοῖως ὡς αὐτὴ θεῆρεστον εἶνε ἡ διὰ τῶν ὤρων καὶ ζωντανῶν εἰκόνων τῆς σκηνῆς ἀφύπνισις τῶν ἀγαθῶν αἰσθημάτων τοῦ ἀνθρώπου, ὅ ἐκ τῆς καθάρσεως παραδειγματισμῶς, δι' ὅσους δὲν ἐνέχει ἀρκετὴν ἠθικότητα αὐτὴ αὐτὴ ἡ Τέχνη, ἡ ἐξῆγερισ τοῦ πατριωτικοῦ αἰσθήματος καὶ τῆς ἐθνικῆς ἰδέας, δι' ὅσους αἰσθάνονται ἀκόμη τὴν ἀνάγκη τῶν, τέλος ἡ ἀναπαράστασις τῶν σκηνῶν τῆς πατρίου ἱστορίας ἡ τοῦ ἑλληνικοῦ βίου εἰς ὄλας τὰς ἐποχὰς καὶ ὄφ' ὄλας τὰς ἐπόψεις. Ἴδρυμα τόσῳ μεγάλῃ

ἔχον τὴν ἀποστολὴν δύναται ἀληθῶς νὰ ποικληθῇ Σχολεῖον τοῦ Λαοῦ, ὅταν μὲ τὴν λέξιν ταύτην δὲν ἐνονοῦμεν τὸν ἀμαθῆ καὶ ἀγελατὸν ἔχλον, ἀλλὰ ἐν σύνολον σχετικῶς ἀνεπτυγμένον, ἐξ ὄλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων, τῶν φύλων καὶ τῶν ἡλικιῶν. Ὅτῳ τὴν ἐποψιν δὲ ταύτην δὲν ὑπάρχει ὀρισιότερον συμπλήρωμα ἐνὸς Ναοῦ ἀπὸ ἐν Θεάτρον ἀνεγειρόμενον ἀπέναντι τοῦ.

★

Ἄλλ' ἄρα γε θὰ πραγματοποιηθῶσι ποτὲ αἱ ἐλπίδες, τὰς ὁποίας μᾶς ἐμπνέει ἡ ἀνιδρυσις τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου ;

Τίς εἶδεν ! Ἐν Ἑλλάδι εἶνε ἐν παντί ἐπιτετραμμένη καὶ ὀλίγη ἀπαισιοδοξία . . . Ζῶμεν εἰς χώραν, εἰς τὴν ὁποῖαν ἐπὶ ὀλόκληρον εἰκοσαετίαν ἐμμεν ἐκεῖ ἡμιτελής ὁ Ἅγιος Κωνσταντίνος, ἡ δὲ καλλιμάρμαρος Ἀκαδημία ἡ ἐντελής μένει ἀκόμη ἄνευ ἀκαδημαϊκῶν. Ἦ τὸ παράδοξον νὰ ποικτήσωμεν μετ' ὀλίγων καὶ ἐθνικὴν σκηνὴν ἄνευ σκηνικῶν ἐθνικῶν, ἡ, ὅπως τὸ Σιναιὸν μέγαρον ὀρίσθη νὰ προσυλάττη τὴν νομισματικὴν συλλογὴν ἀπὸ τῆς μανίας τῶν κλεπτῶν, τί τὸ παράδοξον, λέγω, νὰ ἐνοικιασθῆ καὶ τὸ Ἐθνικὸν Θεάτρον εἰς καμμίαν ξένην ἐταιρείαν ὀπερέτας ;

Ποῖος ἤξεύρει πῶς ἔρχονται τὰ πράγματα ! Τὸ μέλλον εἰμπορεῖ νὰ διαψεύσῃ τοὺς διακορτυρομένους σήμερον διὰ τὴν βεβήλωσιν τὴν ἐκ τῆς ἀπέναντι Ναοῦ ἀνεγέρσεως θεάτρου ἀλλὰ δὲν εἶνε ἐντελῶς ἀπίθανον καὶ νὰ τοὺς δικαιοῦσῃ . . .

ΑΝΤΙΛΑΛΟΣ

ΚΟΡΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ¹

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ Κ. Η. HANNAH LYNCH

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Ὁ Γουόσταϋος Λανέκ δὲν ἔμπορεῖ νὰ παρευρεθῆ εἰς τὸν χορόν τῆς Κυρίας Ἱαροβόθικη.

Ὁ διάσημος ἰατρός Κύριος Γαληνίδης εἶχε μόλις καθίσθαι εἰς τὸ γραφεῖον του νὰ γράψῃ ὀλίγας κατεπειγούσας λέξεις πρὸς τὸν ὄχι ὀλιγώτερον διάσημον συνάδελφόν του Κύριον Μελανόν. Ὁ πῖλος καὶ τὰ χειροκτῖα του ἦσαν ἐπὶ τῆς τραπέζης, εἰς δὲ τὴν θύραν τῆς οἰκίας τὸν ἐπερίμενον ἡ ἀμαζᾶ του, διὰ νὰ κάμῃ τὸν γυρὸν τῶν ἐπισκέψεων του. Αἶφνης ἡ θύρα τοῦ δωματίου ἠνοιχθῆ ἄνευ προειδοποίησεως τινος. Ὁ Κύριος Γαληνίδης ἐστρεψε βιαίως τὴν κεφαλὴν μὲ προθέσεις ὄχι εὐμενεῖς πρὸς τὸν ἀνοίξαντα, ὅτι ἀνεγνώρισεν τὸν ἀρχαῖόν του φίλον καὶ συνάδελφον Τελάχην. Ὁ ἰατρός Τελάχης, σωματοδότης, ἀρροκάνιστος ἐπαρχώτης, ἦτο βουλευτῆς Τήνου, ἐπωνομαζέτο δὲ συνήθως : ὁ βασιλεῦς τῆς Τήνου, εἰς ἐνδειξίν τῆς μεγάλης του ἐκεῖ ἐπιρροῆς. Ἀντὶ παρατηρήσεων διὰ τὴν ἀπρόσκλητον εἰσοδόν του, ὁ Κύριος Γαληνίδης ἠγέρθη μὲ προφανῆ ἀγαλλίασιν, ἐνηγκαλίσθη τὸν φίλον του καὶ τὸν ἐπίλησε καὶ ἐπὶ τῶν δύο παρειῶν.

¹ Ἴδε σελ. 56.

— Καὶ πῶς ἦτο τοῦτο τὸ καλόν; ἀνέκραξε μετὰ τὰς περιπτώξεις. Πότε ἔφθασες, φίλατέ μου;

— Χθὲς βράδυ. Ἦτο ἀνάγκη νὰ ἔλθω, διὰ νὰ βάλωμεν γνώσιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον. Ἀνέγνωσες τὸν λόγον τοῦ πρωθυπουργοῦ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ;

— Βέβαια, τὸν ἀνέγνωσα καὶ δὲν σοὺ κρύπτω ὅτι μοὺ ἐφάνη πολὺ φρόνιμος καὶ ἐπιτήδειος. Τραπερασμένος πολιτικός, Κωνσταντίνέ μου.

— Νὰ τὸν πάρῃ ἢ ὀργῇ καὶ αὐτὸν καὶ τὴν ἐπιτηδειότητά του! Ἄλλ' ἄφησέ μου τὸν καὶ θὰ ἰδῆς πῶς θὰ τὸν διορθώσω εἰς τὴν Βουλὴν.

— Δὲν ἀμφιβάλω ὅτι θὰ τοῦ τὰ ψάλης περίφημα, εἶπε γελῶν ὁ Γαλινίδης. Καὶ πῶς τοὺς ἀφῆσες ὅλους εἰς τὴν Τῆνον;

— Πολὺ καλὰ, εὐχαριστῶ. Ἡ ἀνεψία μου ἢ Ἰναρίμη ὅσον ἀγῆρι ἐμφορραίνει "Ὀλοὶ οἱ Τηνιακοὶ εἶναι ζετρελλασμένοι μαζί της. Ἀλλόκοτος ἄνθρωπος ὁ εὐλογημένος ὁ Περικλῆς! Δὲν ἤξεύρω κ' ἐγὼ πῶς τὴν ἀνέθρεψε τὴν κόρην του. Τῆς ἐγέμισε τὸ κεφάλι μὲ ἑλληνικὰ καὶ μὲ τὴν ἀρχαιότητα. Ἡ θὰ τὴν ὑπανδρεύσῃ, λέγει, μὲ κανένα ξένον ἀρχαιολόγον, ἢ θὰ μείνῃ ἀνύπανδρος.

— Ὡς πρὸς τὸ κεφάλιον τοῦτο δὲν ἐσκέφθη ποτὲ γνωστικά, ἀλλ' ὁμως τὸν ἔχω εἰς μεγάλῃν ὑπόληψιν διὰ τὰς γνώσεις του. Πῶς δὲν τὴν φέρει ἐδῶ εἰς τὰς Ἀθήνας τὴν κόρην του, ἀφοῦ δὲν θέλει νὰ τὴν δώσῃ εἰς Τῆνιον;

— Ἐχει κάτι ἀόριστα σχέδια δι' ἐδῶ. Ἀλλὰ βλέπω ὅτι εἶσαι ἐτοιμὸς νὰ ἐξεέλθῃς. Νὰ μὴ σ' ἐμποδίζω.

— Ἀπ' ἐναντίας. Ἐρχεται ἀξιόλογα τὸ πρῆγμα. Ἐγραφα ἴσα ἴσα εἰς τὸν Μελανόν, ἀλλ' ἀφοῦ εἶσαι ἐδῶ, δὲν τελειώνω τὸ γράμμα. Μ' ἐζήτησαν δι' ἓνα ξένον ἀσθενοῦντα εἰς τὸ ξηνοδοχεῖον τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας, ἀλλὰ δὲν ἔχω οὔτε στιγμὴν ἐλευθέραν σήμερον. Θέλεις νὰ τὸν ἐπισκερθῆς; Ἢ μὲ ὑποχρέωσῃς. Ἐὰν εἶναι ἀπολυτὸς ἀνάγκη συμβουλίου, ἐννοεῖται ὅτι θὰ προσπαθῶ νὰ ἔλθω.

Ὁ Τελάχας προθύμως συγκατένευσε, καὶ οἱ δύο φίλοι ἀπεχωρίσθησαν εἰς τὸ πεζοδρόμιον. Ὁ μὲν ἀναβὰς εἰς τὴν ἀναπαυτικὴν ἀμαξίαν του διηρθύνθη πρὸς τὸ νοσοκομεῖον τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ὁ δὲ Τῆνιος ἐπορεύθη πρὸς τὸ ξηνοδοχεῖον τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας, εὐχαριστημένος καὶ διότι θὰ ἐπισκερθῆ διὰ κερκισμένον ξένον, — καθὸς ὑποτίθεται ὅτι μόνον τοιοῦτοι καταλύουσιν εἰς τὸ ξηνοδοχεῖον τοῦτο, — καὶ διότι ἤθελεν οὕτω λάβει ἀφορμὴν νὰ συζητήσῃ μετὰ τοῦ ἀσθενοῦς του περὶ τῆς πολιτικῆς τοῦ Βίσμαρκ.

Οἱ ὑπέρηται τὸν ἐδέχθησαν μὲ τὸ ὕψος, τὸ ποῖον συνήθως λαμβάνουν εἰς τὰ μεγάλα ξηνοδοχεῖα πρὸς ἐπαρχιώτας πεζοὺς καὶ μὴ φαντάζοντας ἄλλ' ἢ μνεῖα τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου

Γαλινίδου ἐξηγούμενος τὸν Δημοσθένην ὅτε δὲ ὁ Κύριος Τελάχας ἐπρόσθεσεν ὅτι ἤρξαστο πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ ἀσθενοῦς ξένου, ὁ Δημοσθένης ἐπροθυμοποιήθη νὰ κράξῃ τὸν Σωκράτην, δευτερεύοντα τὸν βαθμὸν τῆς ὑπηρεσίας, καὶ νὰ διατάξῃ τὸν δορυφόρον του τοῦτον νὰ ὀδηγήσῃ τὸν ἐξοχώτατον εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Κυρίου Λανέκ.

Ὁ ἀσθενής, νέος εἰκοσι ὀκτώ περίπου ἐτῶν, ἦτο ἐξηπλωμένος ἐπὶ τοῦ σοφᾶ. Ἐφερε μεταξωτὸν κοιτωνίτην, τοὺς δὲ πόδας του ἐκάλυπτε κομψὸν μάλλινον σάπασμα. Ὁ Τελάχας παρατήρησε μὲ περιέργειαν τὴν λεπτήν του ξένου κεφαλήν, τοὺς ἀμυγδαλωτοὺς ὀφθαλμοὺς, τῶν ὁποίων τὸ χρῶμα ὠμοῖαζε μὲ νερὸν φέρον ἐπὶ μελαψῶν λίθων, τὸ ὑψηλὸν λεῖον μέτωπον καὶ τὰς λεπτὰς γραμμὰς τῶν χειλέων μεταξὺ τοῦ μακροῦ δάσους τῆς γενειάδος του ἢ τοῦ κεραλῆ ἀνδρὸς εὐγενοῦς, νοήμονος, σπουδαίου, ἐξέφραζε δὲ γαλήνην συνάμα καὶ δύναμιν, ἀγαθότητα καὶ ἀπάθειαν.

— Δὲν θὰ σὺς ἐξελάμβανον ποτὲ διὰ Γερμανόν, εἶπεν ὁ ἰατρός ὅτε, μετὰ τὰς προκαταρκτικὰς ἐξηγήσεις τῆς παρουσίας του, ἐκάθησεν εἰς τὸν σοφᾶν καὶ ἔλαβεν τὴν λεπτήν χεῖρα τοῦ ἀσθενοῦς, διὰ νὰ μετρήσῃ τοὺς σφυγμοὺς του.

— Δὲν εἶσθε ὁ μόνος, ἀπεκρίθη ὁ Λανέκ. Τὰ Γαλλικά του ἦσαν ἐντελῆ, καὶ οὐδὲν ὅμοια πρὸς τὰ ἀστεῖα Γαλλικά τοῦ Τελάχα, ἢ δὲ μελωδικῆ, ἡσυχοῦς, βαρεῖα φωνὴ του ἦν ἐν πλήρει ἀρμονίᾳ πρὸς τὴν ἡρεμὸν ἐκφρασιν τοῦ εὐειδοῦς προσώπου του.

— Ἢ μὴ διορίζετε κινῖνον, ἰατρέ, ἠρώτησε. — Βεβαίως! Πῶς ἀλλῶως νὰ κόψωμεν τὸν πυρετόν;

— Δὲν ἔμπορῶ νὰ τὸ πάρω, ἰατρέ. Δὲν τὸ σηκόνω.

— Κρίμα, κρίμα! Τέσσαρες δόσεις ἐντὸς τεσσάρων ὡρῶν θὰ σοὺ ἐκοῦπαν τὴν θερμὴν καὶ θὰ ἦσο περίφημα ἕως αὔριον.

— Εἰς τὰς περισσοτέρας κρᾶσεις ὠφελεῖ, ἀλλ' ἐγὼ παρ' ὀλίγον ν' ἀποθάνω εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀπὸ τὸ κινῖνον. Ἀκόμη μοὺ γυρίζει τὸ κεφάλι ἔκτοτε.

— Οἱ σφυγμοὶ σας ὑπερβαίνουσιν τοὺς ἑκατὸν ἐντούτοις! Ἀφοῦ δὲν θέλετε νὰ πάρετε κινῖνον, δὲν μένει παρά ἡσυχία καὶ δίκαια. Δὲν ἔχω ἄλλο τι νὰ σὺς διορίσω.

Ὁ ἰατρός ἀνεχώρησεν, ὁ δὲ πᾶσγων ἐγυρῆν ἐπὶ τοῦ σοφᾶ καὶ ἐκλείσει τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ νὰ κοιμηθῆ, ἀλλὰ τὸν ἀρύπνισεν ἀμέσως κτύπημα ἑλαφρὸν εἰς τὴν θύραν καὶ Ἀγγλοῦ κεραλῆ προβαλοῦσα ἐντὸς τοῦ δωματίου.

— Ἐπιτρέπεται ἡ εἴσοδος, κύριε Λανέκ; — Ἐλάτε, Κύριε Οὐάρεν, ἔλατε, εἶπε μειδίων ὁ ἀσθενής. Πόσον καλὸς εἶσθε! Ἀφίνετε

τὰς διασκεδάσεις καὶ τοὺς περιπάτους σας, διὰ νὰ ἐπισκερθῆτε ἓνα δυστυχῆ ἄρρωστον.

— Τοῦτο εἶναι ἀλήθης εὐχαριστήσις δι' ἐμέ. Λυποῦμαι μόνον ὅτι σὺς βλέπω ἀδιάθετον καὶ ὅτι χάνετε ὅλας αὐτὰς τὰς προσκλήσεις. Διασκεδάσαμεν πολὺ εἰς τοῦ Χοενφίλς τὴν περασμένην ἑβδομάδα ἦτο ἐκεῖ μία περιεργὴ κυρία. . . ἀδύνατον νὰ ἐνθυμηθῶ ἢ νὰ προσφέρω τὸ ὄνομά της. Ὁ πατήρ μου λέγει νὰ τὴν πάρωμεν εἰς τὸ Λονδίνον. Ἀγγιάνθρωπος ἀλήθεια! Παρ' ὀλίγον νὰ φάγη ὀλοζώντανον τὸν Γάλλον ὑποκόμητα.

— Ναι, τὰ ἤκουσα. Εἶναι ὁμως πρωτίστως τάξεως μουσικός. Ἐπήγατε εἰς τὸ Σούνιον;

— Μάλιστα, καὶ σήμερον ἐπεστρέψαμεν διὰ τὸν χορὸν τοῦ Ἱεροδίσκη. Ὑποχρεωτικώτατοι αὐτοὶ οἱ Ἕλληνας. Ὀλόκληρος ἢ Ἑλλάς εἰς τὴν διάθεσίν μας, ἔκτακτοι ἀμαξοστοιχίαι, ἀτμόπλοιοι ἐπιτήδειοι, ἀμαξῆ, ὀδηγός! . . . Τὸ καταδιασκεδάσαμεν! Ἐπεσιόρθημεν τὰ μεταλλεῖα τοῦ Λαυρίου καὶ ὅλα τὰ ἀξιοπεριεργὰ ἐκεῖ. Ἀλλὰ βεβαίως θὰ ἔλθετε εἰς τοῦ Ἱεροδίσκη αὔριον! Τί λέγει ὁ ἰατρός;

— Τίποτε σωστόν, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν ἰατρῶν.

— Δὲν εἶναι τρόπος, φίλε μου, νὰ σὺς ἀρῆσωμεν ἐδῶ καὶ νὰ χορευώμεν ἡμεῖς, καὶ νὰ γλυκαίνωμεθα μὲ τὰς ὠραίας τῶν Ἀθηνῶν.

— Ἐὰν αἱ ὠραῖαι τῶν Ἀθηνῶν ὑπωπεύοντο τὴν ἐθνικότητά μου, δὲν θὰ εἶχαν πολλὴν ὀρεξίν οὔτε νὰ χορευσοῦν μαζί μου, οὔτε νὰ μὲ γλυκοκτυπάζουσιν.

— Λοιπὸν καλὰ τὸ ἐμάντευσεν ὁ πατήρ μου, ὅτι δὲν εἶσθε Γερμανός.

— Ὁχι. Εἶμαι Τοῦρκος. Ἐζήσα ἔτη παλλὰ εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ ἐπροτίμησα νὰ περάσω ἐδῶ ὡς Γερμανός, διὰ ν' ἀποφύγῃ πάσαν τυχόν δυσἀρέσκειαν μὲ τοὺς ἐντοπίους. Τὸ προτιμῶ καὶ δι' ἄλλους λόγους. Εἰς τὰ Παρίσια μὲ ἐκύτταζαν ὡς περιεργὸν ζῶον ἅμα ἤκουαν τὸ τουρκικὸ μου ὄνομα. Ἐὰν ἐπαίξα πιάνο, αἱ κυριαὶ ἐξιππάζοντο καὶ μὲ ἤκουαν ἐκθαμβοί.

— Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι φανταζόμεθα τοὺς Τοῦρκους νὰ κάθηνται σταυροπόδι ἐπάνω εἰς ἓνα σωρὸν μαξιλάρια, μὲ φορέματα μακρὰ καὶ μὲ σαρίκι, νὰ καπνίζουν ναργιλῆν, μὲ μίαν ἢ δύο Φατιμάδες εἰς τὸ πλευρὸν των, καὶ νὰ φωνάζουσιν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν Ἄλλάχ, Ἄλλάχ! Ἀπαίτεῖται ὀλίγος καιρὸς, διὰ νὰ συνειθίσωμεν τὴν μεταβολὴν τῶν πραγμάτων καὶ νὰ μὴ μὲς φαίνεται παράδοξον τὸ νέον θέαμα.

— Δὲν εἶναι φοβερόν νὰ μένῃ κανεὶς κλεισμένος εἰς τὸ δωμάτιόν του, καὶ νὰ εἶναι τῶσον πλησίον εἰς τὰ ἐρείπια τῶν ναῶν, ὅπου οἱ πρόγονοί μας ἐκτίσαν τὰ φρούριά των καὶ ἀνήγειραν τοὺς μιναραῖδες των; Καὶ ἀπὸ τὸ παρὰ θυρὸν μου δὲν

φαίνεται οὔτε μία στήλη! Αἰσθάνομαι ὡσὰν τὸ παιδί εἰς τὸ θέατρον, ἐνόσω ἀργεὶ νὰ σηκωθῆ ἢ αὐλαία. Ἦθελα νὰ εἶμαι ἐξω μὲ τοὺς ποιητὰς καὶ τοὺς φιλοσόφους, ν' ἀναγινώσκω τὸν Πλάτωνα εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, νὰ ἀναβῶ εἰς τὸν Κολωνόν μὲ τὸν Οἰδίποδα καὶ τὴν Ἀντιγόνην, νὰ περιέλθω τὴν Ἀκρόπολιν μὲ τὸν Περικλῆ καὶ τὸν Φειδιάν. . . Καὶ τὴν σιωπὴν τῶν αἰῶνων γύρω μου νὰ διακόπῃ μόνῃ ἡ φωνὴ τῶν ἐνδόξων ἐκείνων ἀνδρῶν, τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἀπεστάλαξαν εἰς τὴν ἱστορίαν τὸν θησαυρὸν τῆς ἀπαρμιλλοῦ διανοίας των, οἱ ὅποιοι ἔβλεπον μὲ ὀφθαλμοὺς διαπερῶντας τοὺς αἰῶνας, ἠσθάνοντο μὲ καρδίας παλλούσας παλμοὺς ἀθανασίας, καὶ ὠμίλουν μὲ χεῖλη, τῶν ὁποίων πᾶσα λέξις ἔχασσέτο διὰ παντός εἰς τὰς δέλτους τῆς δόξης!

— Τί ἐνθουσιασμός, ἀνεφώνησεν ὁ νέος Οὐάρεν, ἀκούων μὲ ἀπορίαν τὸν Τοῦρκον λαλοῦντα οὕτω. Μοῦ ἐνθυμίζετε τὴν φίλην μας Μίρε Οὐίντερς. Τὴν πιάνουν τὰ νευρά της ἅμα κανεὶς τῆς κατηγορήσῃ τοὺς σημερινούς Ἕλληνας.

— Ἀξιόλογος γραῖα ἢ καυμένη. Ἀλλὰ πολὺ τὴν πειράζετε σεῖς, ἢ νεολαία. Μοῦ ἐπρότεινεν, ἅμα γείνω καλὰ, νὰ τὴν συνοδεύσω μίαν Κυριακὴν εἰς τὸν βράχον τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ νὰ μοὺ ἀναγνώσῃ ἐκεῖ μεγαλοφώνως ὅσα εἶπεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. Φαντασθῆτε τὸν κόσμον, ὁ ὅποιος κἀμνεῖ ἐκεῖ τὸν περιπάτον του τὰς Κυριακάς, νὰ μὲς βλέπῃ ἐκεῖ ἀσκεπεῖς, ἀκούοντας μὲ σέβας τὴν μικρὰν Ἀμερικανὴν γραῖαν, ἀναγινώσκουσαν δυνατὰ τὸν Ἀπόστολον.

Ὁ Λανέκ ἐμειδίασε λέγων ταῦτα, ὁ δὲ νέος Οὐάρεν ἐξεκαρδίσθη θορυβῶδως.

— Ἦξεύρετε, εἶπεν ἀφοῦ ἐπαυσε γελῶν, ὅταν ἔμαθε ὅτι ἐκεῖνος ὁ ὑπέρητης ἐδῶ ὀνομάζεται Δημοσθένης, ἐνόμισα ὅτι θὰ πᾶγῃ νὰ τὸν φιλήσῃ, καὶ μόλις κατῶρθωσα νὰ τὴν καθησυχάσω: «Μὴ δι' ὄνομα Θεοῦ, Κυρία μου!» Ὅταν δὲ ἤθελον νὰ τὴν πείσω ὅτι ὁ Δημοσθένης εἶναι φοβερός κατεργάρης, παρ' ὀλίγον νὰ τὰ χαλάσωμεν.

— Μὲ διασκεδάζει ὁ ἐνθουσιασμός της, ἀλλὰ δὲν τὸν συμμερίζομαι διόλου καθὸς ὄνομα ἀφορᾶ τοὺς σημερινούς Ἕλληνας. Τοὺς γνωρίζω. Εἶδα πῶς καταχρῶνται τὴν ἀπλοϊκότητά μας καὶ τὴν ἀνεπιδηκτικότητά μας ὡς πρὸς τὰ τοῦ ἔμπορίου. Μὲς ἀπατοῦν καὶ μὲς δολιεύονται, καὶ ἀλλοίμονον εἰς ὅποιον τοὺς ἐμπιστευθῆ. Ἀλλὰ τί κοινὸν ἔχουν αὐτοὶ πρὸς τοὺς ἀρχαίους; Οὔτε τὴν διάνοιαν των, οὔτε τὴν ἀλάνθαστον καλαισθησίαν των, οὔτε τὸ ὕψος ἰδεῶν καὶ ἐκφράσεως, ἢ τὴν διαυγῆ ἀπλότητα, ἢ τὸν φωτισμένον καὶ παραγωγόν ἔρωτα τοῦ καλοῦ. Ἐὰν ἦσαν ἀλήθως οἱ ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων, θὰ τοὺς ἔμενε κανὲν τεκμήριον πρὸς ἀπόδειξιν τῆς εὐγενεῦς καταγωγῆς των.

— Ἦξεύρω κ' ἐγὼ; Ἴσως οἱ Πέρσαι καὶ οἱ

Η ΤΡΑΠΕΖΟΥΣ

πετρελαίου εις τὰς οὐράς τῶν σκύλων καὶ νὰ τοὺς ἀνάπτουν ἐνίοτε, διασκεδάζοντες μὲ τὴν ἀγωνίαν τῶν δυστυχῶν ζώων :

— Θεέ μου, τί ἀγριότης ! ἤξεύρετε ὅμως, κύριε Λανέκ ; Πρὸς τιμωρίαν σας διὰ τὴν κακὴν σας ἰδέαν περὶ Ἑλλήνων, θὰ σὰς ἤξιζε νὰ ἐρωτευθῆτε καμμίαν Ἑλληνίδα. Σὰς βεβαίω

ἄλλοι τότε βάρβαροι δὲν εἶχον περὶ Ἑλλήνων τὴν αὐτὴν γνώμην μὲ τοὺς Ἑλληνας αὐτοὺς.

— Δὲν μᾶς χρειάζεται κανενὸς γνώμη. Ἄρκουὼν τὰ ἔργα τῶν. Αὐτὰ ὁμιλοῦν μὲ εὐγλωττίαν ἀκαταμάχητον. Ἐνώπιον τῶν ἔργων αὐτῶν οἱ σημερινοὶ ἀντιπρόσωποι τῶν δὲν δικαιούνται νὰ εἶναι οἱ κύριοι αὐτῆς τῆς γῆς περισσότερο ἀπὸ τοὺς Γάλλους, τοὺς Ἰταλοὺς ἢ τοὺς Τούρκους. Εἶναι εἶδος ἱεροσυλίας ἢ ἐγκατάστασις εἰς αὐτὰ τὰ ἀθάνατα ἰδιώματα ἔθνους, τὸ ὅποιον διεπλάσθη ἐντὸς τῆς δουλείας ἀπὸ τὰ κατασταλάγματα τοῦ Μεσσιῶνος καὶ δὲν ἔχει οὔτε ἀληθείας παραδόσεις, οὔτε τὸ δικαίωμα νὰ διεκδικῆ τὴν δόξαν τοιαύτης κληρονομίας. Ἰδέ τους. Τί ἐπιζητοῦν ὅλοι τῶν ; Χρήματα, κέρδη ! Τὴν μάθησιν δὲν τὴν δοξάζουν, παρὰ μόνον καθόσον ἔμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ἀπόκτησιν ὑλικῶν ἀπολαύσεων. Δὲν θὰ εὕρῃς οὔτε ἓνα Ἑλληνα πρόθυμον ν' ἀρραβώσῃ τὴν ζωὴν του ἀφιλοκερδῶς πρὸς διάλυσιν τῶν νεφῶν τῆς ἀμαθείας. Κανεὶς τῶν δὲν ἔχει τὴν ὄρεξιν ἢ τὴν δύναμιν νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἀπόκτησιν γνώσεων ἄνευ δόξης ἢ πατάγῃ, ἄνευ ἀμοιβῆς ὑλικῆς, μὲ αὐταπάρησιν ἀληθοῦς σοφοῦ. Κανεὶς τῶν δὲν θὰ προτιμῆσῃ ζωὴν πενίας καὶ ἀρχαίας, διὰ νὰ ζήσῃ ζωὴν πνευματικὴν.

— Φοβοῦμαι ὅτι αὐτὴν τὴν ὄρεξιν δὲν θὰ εὕρετε καὶ ἄλλοι πολλοὺς νὰ τὴν ἔχουν, ὑπέλαθε μεθιδίων ὁ Οὐάρεν. Ἐχουν δὲ καὶ οἱ Ἑλληνας αὐτοὶ τὰς ἀρετὰς τῶν. Εἶναι ἐγκρατεῖς, ὁ οἰκογενειακὸς τῶν βίος εἶναι παραδειγματικός . . .

— Μάλιστα, τοῦτο εἶναι ἀληθές. Φέρονται καλὰ πρὸς τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα τῶν, ἀποζημιώνονται ὅμως διὰ τῆς ἀληθρότητός τῶν πρὸς τὰ ζῶα. Δὲν τοὺς εἶδατε νὰ δένουν τενεκεῖδες

ὅτι ἔχει ἐδῶ πολὺ ὠραίας νέας.

— Τὸ πιστεύω, ἀλλ' ἡ ὠραιότης μόνη δὲν ἀρκεῖ νὰ μὲ ἐλκύσῃ. Εἶδον πολλὰς ὠραίας γυναῖκας εἰς τὴν Ἀνατολήν μας, ἀλλὰ χωρὶς ψυχῆν, χωρὶς ἰδέας. Δὲν σοῦ ἐπιβάλλουν σέβας. Προτιμῶ γυναῖκα μὲ ἐλαττώματα, ἀλλ' ὅμως καὶ μὲ προσόντα χάριτος καὶ μεγαλείου, ἀπὸ μίαν ἐνάρετον καὶ ἀνούσιον. Τὴν Ἀσπασίαν θὰ τὴν ἐλάτρευον. Ἄλλὰ γυναῖκες καθὼς ἐκείνην δὲν εὐρίσκονται εὐκόλως σήμερον. Καὶ διὰ τοῦτο δὲν μοῦ ἐτάραξε τὴν ζωὴν τοῦ ἐρωτος ἡ ζῆλον. Θὰ τὸ εἶχα ἐντροπὴν καὶ λύπην νὰ ὑποδουλωθῶ εἴτε εἰς καμμίαν καλὴν οἰκοκυράν, εἴτε εἰς καμμίαν κομψομένην ἀπ' ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι λάμπουν εἰς τὰς συναναστρώσεις μὲ τὴν λάμπην τῆς ἐπιτηδεύσεως. Τὰ ὠραία αὐτὰ πλάσματα ἀντὶ λατρείας προσκαλοῦν τὸν οἶκτον, — ἀντὶ νὰ μᾶς ἀνυψοῦν καὶ νὰ μᾶς ἐξευγενίζουν, προτιμοῦν τὴν ἰδικὴν τῶν κατὰπτωσιν — ἢ ἀγνόητες παρθενικῶν βλεμμάτων μετατρέπεται εἰς προκλητικὴν ἀνθάδειαν, καὶ ἡ ἐπιζήτησις ἀναξίων κατακτήσεων ἀποβαίνει ὁ μόνος προορισμὸς τῶν.

— Ἰδοὺ ἐπιχειρήματα φιλοσοφικώτατα ἐναντίον τοῦ κινδύνου τοῦ ἐρωτος, εἶπε γελῶν ὁ Οὐάρεν. Ἄλλὰ, τί λέγετε, ἐπρόσθεσε. Θὰ σὰς ἐχωμεν αὐριον εἰς τοῦ Ἰακροβίτσκι :

— Φοβοῦμαι ὄχι. Ἄλλὰ εἴλατε, παρακαλῶ, ἄμα δυνηθῆτε, νὰ μοῦ εἰπῆτε πῶς διεσκεδάσατε.

— Νὰ εἰπῶ τοὺς ἀσπασμούς σας εἰς τὴν Μίρεσ Οὐίντερς :

— Τοὺς ἀσπασμούς μου ὄχι, ἀλλὰ τοὺς προσκυνησμούς μου βεβαίως.

Ὁ κύριος Τελάχας ἐπανεβλῶν πρὸς τὸ ἐσπέρας εὗρε τὸν Λανέκ πυρέσσοντα περισσότερο.

Ο ΒΙΣΜΑΡΚ

Κατὰ νεωτάτην φωτογραφίαν

καίτοι δὲ μὴ θέλων νὰ πύσῃ ἐπισκεπτόμενος τὸν ἀσθενῆ του, τὸν παρεκίνησε νὰ ταξιδεύσῃ ὀλίγον καὶ νὰ δοκιμάσῃ τὴν δραστηριότητα τοῦ ἀέρος τῆς θαλάσσης, ἀρῶν δὲν ἤθελε νὰ πάρῃ κινήσιν. Εἰλκυσαν πολὺ τὸν Τήνιον ἱατρὸν οἱ τρόποι καὶ ἡ μορφή τοῦ εὐεϊδοῦς ξένου καὶ ἀναχωρῶν ἐκ τοῦ ξενοδοχείου ἐσκέπτετο ἀπορῶν πόθην ἀρὰ γε καὶ τί ἦτο : Ἡ μαύρη γενειὰ καὶ τὸ ἐκφραστικὸν βλέμμα του τὸν ἐπειθον ὅτι ἦτο Ἰσπανός. Ἄλλ, ἐνθυμήθη τὸν παυθέντα γενικὸν ἐκείνον πρόξενον, ὅστις, μὴ ἔχων πῶς νὰ πληρώσῃ τὸν ναυλὸν του δι' Ἰσπανίαν, ἐπώλησε τὰ ἀπλήρωτα ἐπὶ ἐπιπλάτου καὶ μόλις διὰ τοῦ προϊόντος τῶν ἐταξιδεύσεως

μέχρι Κερκύρας ἀπέληξε δὲ εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εἶναι ὁ Λανέκ συμπατριώτης ἐκείνου. Ἄλλὰ καὶ Ἰταλὸς δὲν ἐφαίνετο, βεβαίως δὲ οὔτε πρὸς Γερμανὸν ὠμοίαζεν οὔτε πρὸς Γάλλον.

— Πηγαίνετε εἰς τὸν Πόρον, εἶπε πρὸς τὸν ἀσθενῆ του. Τὸ μέρος εἶναι ὠραῖον καὶ θὰ σὰς ὠρελήσῃ τὸ ταξίδι.

— Διὰ τί ὄχι εἰς καμμίαν νῆσον τοῦ Αἰγαίου ;

— Μάλιστα ! Πηγαίνετε εἰς τὴν Τήνον. Ἐγὼ εἶμι τὸν ἀδελφόν μου. Ἦμπορεῖτε νὰ μείνετε εἰς τὴν οἰκίαν του δύο τρεῖς ἡμέρας.

Ἐνθ' ἔλεγε ταῦτα ὁ Τελάχας, σκέψις παρά-

δοξος ἤλθεν αἰφνιδίως εἰς τὴν κεφαλὴν του. Ὁ
ξένος οὗτος ἦτο πλούσιος καὶ ἐλεύθερος. Ἴσως
ἐρωτηθῆ τὴν Ἰναρίμην.

— Θὰ τηλεγραφήσω τοῦ ἀδελφοῦ μου. Ἀνα-
χωρεῖ διὰ τῆνον ἢ Σφακτηρία. Ὁ πλοίαρχος
εἶναι κουμπάρος μου.

— Εἴσθε πολὺ εὐγενής, ἰατρεῖ, ἀλλὰ πῶς νά
σᾶς δώσω τόσον βάρος εἰς σᾶς καὶ τὸν κύριον
ἀδελφόν σας.

— Ἀπ' ἐναντίας, θὰ τὸν εὐχαριστήσετε. Ἀγα-
ποῦμεν τοὺς ξένους ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες.

— Λοιπὸν ἀναχωρῶ αὐριον. Ἐπιθυμῶ ν' ἀνα-
λάβω τὸ ταχύτερον, διότι ἔχω πολλὰ νὰ ἴδω καὶ
νὰ κάμω.

Ἔπεται συνέχεια

Κατὰ τὸ Ἀγγλικὸν ὑπὸ Δ. Β.

ΙΟΥΔΙΘ

Τρόμος καὶ φρίκη! Ἀχνὸ λυχνάρι,
Τ' εἶναι τ' ἀκέφαλο κορμί;
Ποῖος τὸ κεφάλι τοῦ ἔχει πάρει;
Ποῖος τὴν ὑστερινὴ πνοή;

Πορφόρα κ' αἶμα ἐδῶ στὸ στρώμα
Σμιῖξανε πάλι ἀδερφικά,
Καὶ τῆς σκηνῆς τὸ μαῦρο χῶμα
Αἵματα κόκκινα βούφῃ.

Πάλι τὸ κόκκινο λουλοῦδι
Τοῦ κρίματος ἀνθίζει ἐδῶ.
Καὶ νιώθω σιγανὸ τραγουδι,
Ἔνα τραγουδι μυστικὸ.

Καὶ μιὰ κρυφὴ φωνὴ ποῦ λέει
Χίλια παράπονα πικρά,
Π' ἀναστενάζει καὶ ποῦ κλαίει
Καὶ μοῦ ταράζει τὴν καρδιά.

Αἶμα! ἐδῶ θὰ μαρτυρήσῃς
Τ' εἶναι τ' ἀκέφαλο κορμί.
Τὸν λόνον σου θὰ τραγουδήσῃς
Στὸ δίψασμένο μου τ' αὐτί.

— Τὸν ὑπερήφανο Ὁλοφέρνη
Βλέπεις ἀκέφαλον ἐδῶ.
Μύριους λαοὺς μαζί του σέβνει
Ποῦ τόνε λένε στρατηγὸ.

Τὰ ἔθνη πέθανε μπροστά του,

Τόνε προσκύνεισαν παντοῦ:

Τὰ χέρια κάθε δυνατοῦ

Ἄγγισανε τὰ γόνατά του,

Μὰ ἤρθε καὶ στάθηκε ἐδῶ πέρα —

Ἄλι! κι ἄλι! καὶ τρισάλι! —

Γυναῖκα ὠραία σὰν τὴν ἡμέρα

Καὶ δροσερὴ σὰν τὴν αὐγή.

Εἶχε χαμόγελο στὸ στόμα·

Τὰ μάτια τῆς τὰ φλογερά

Σὰν κάτι μούταζαν ἀκόμα.

Ὅποιον δὲ μοῦδειχνε ἡ θωριά.

Ἡ φλόγα μ' ἀναψε καὶ καίω·

Μαύρη κατάρα! συφορά!

Τῆ ζηλευτῆ ζωῆ δὲν κλαίω,

Μηδὲ τὰ νιάτα τὰ χρυσά.

Μόν' κλαίω τὸν κόσμον πῶς θ' ἀφῆσω,

Μὲς στὸ σκοτάδι θὰ χαθῶ,

Δίχως τὴ λάβρα μου νὰ δούσω

Στῆς ἡδονῆς τὸν ὠκεανό.

Ἦρθε καὶ στάθηκε ἐδῶ πέρα·

Πῆρε στὸ χέρι τὸ σπαθί·

Εἶχε τῆς νίκης τὸν ἀέρα —

Ἡ μαύρη γῆ θὲ νὰ μὲ πιῆ.

Τ' ἄστρα ποῦ τώρα τρεμοδύνουν

Ἀκοίμπτα στὸν οὐρανό,

Κρυφὴ συχώρεση τῆς δίνουν,

Δείχνουν τὸ δρόμον τὸν καλὸ.

Δῶρο καμαρωμένο φέρνει

Σ' ὄσους τῆ λαχταροῦν ἐκεῖ:

Εἶν' τὸ κεφάλι τοῦ Ὁλοφέρνη

Μέσα στὸ κόκκινο σακί.

Γιὰ τὴν ἀγάπην τῆς πεθαίνων·

Ἄς ζῆσιν εὐτυχημένη αὐτῆ

Καὶ τ' ὄνομά τῆς δοξασμένο —

Ἄχ! μ' ἔφαγεν ἡ μαύρη γῆ!

Μάρτιος 1892

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΝΟΣ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ

[κατὰ τὸν Jules Rochard].

Ὅποσον ἄρ' ἀγέσει εἶναι τὸ αἶτιον, τὸ ἐξωθῶν
τόσους ἀνθρώπους πρὸς ἔξιν ἀπρεπῆ, δαπανηρὰν
καὶ ἀνθυγιεινὴν; Διὰ τοὺς μὴ καπνίζοντας ἰδοῦ
τῶ ὄντι ἐν πρόβλημα αὐτόν. Δὲν ἠμπορῶ νὰ ἐν-
νοήσω, ἔλεγεν ἐσχάτως εἰς ἰατρός, καθηγητῆς
τῆς υγιεινῆς, ὁποῖαν εὐτυχίαν εἶναι δυνατόν νὰ
αἰσθάνεται κανεὶς μεταβάλλον τὸ στόμα του εἰς
καπνοδόχον· ἄλλος δὲ τις ἰατρός διὰσημῶς ᾤριζε
τὸ κάπνισμα ὡς «ἡδονὴν ἀγενῆ, καθ' ἣν βρωμί-
ζεται ἡ ψυχὴ, βρωμιῶν συγγρόνως καὶ τοὺς ἄλλους».

Ἄν οἱ μὴ κάπνιστες γρηῃσι τοῦ καπνοῦ δὲν
ἐννοῶσι τὸ θέλημα, τὸ ὅποσον ἐνέχει, τοῦτο
βραδύως οὐδεμιὰς ἀπορίας ἄξιον. Τὸ περίεργον
εἶναι ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ καπνιστὰὶ οὐδεμίαν μὰς
δίδουσι περὶ αὐτοῦ μᾶλλον ἀποχρῶσαν ἐξηγή-
σιν. Πιστεύεται γενικῶς ὅτι ἀρχίζει κανεὶς τὸ
κάπνισμα κατὰ μίμησιν καὶ τὸ ἐξοκολοῦθεῖ
καθ' ἔξιν, ὡς μίαν διασκέδασιν ἄπονον, ὡς ἐν
ιατρικῶν εὐκολον κατὰ τῆς ἀνίας. «Διὰ νᾶρχισιν
νὰ καπνίζῃ, ὅπως καὶ νὰ πίνῃ, παιδίον δεκατε-
τραετῆς ἢ δεκαπενταετῆς—λέγει ὁ Δουμάς υἱὸς—
δὲν ἀπαιτεῖται τίποτε περισσότερο ἀπὸ μίαν
διέγερσιν ἐγκεφαλικὴν πρὸς τὴν νέαν ταύτην ἔξιν.
Μιμεῖται ἀπλουστάτα τοὺς μεγαλητέρους, τοὺς
ὁποίους βλέπει μὲ τὴν πίπαν ἢ μὲ τὸ σιγάρον
εἰς τὸ στόμα. Τὸ κάπνισμα εἶναι δι' αὐτὸ ἐν ἀπὸ
τὰ ἐξωτερικὰ σημεῖα τῆς ἀνδρικῆς ἡλικίας, εἰς
τὴν ὁποῖαν ὁ μικρὸς δὲν βλέπει τὴν ὥραν νὰ
ορθάσῃ καὶ τὸ εὐκολώτερον μέσον διὰ νὰ πιστεύσῃ
ὁ ἴδιος ὅτι ἔγεινε πλέον ἄνδρας, νὰ κάμῃ δὲ ὥστε
νὰ το πιστεύσῃ καὶ οἱ ἄλλοι».

Πειστικὸν ὅσον καὶ εὐφρῆς. Δὲν ὑπάρχει κα-
πνιστῆς μὴ ἀνευρίσκων εἰς τὰς ἀναμνήσεις του
ἴσχος τοῦ αἰσθήματος τούτου. Πλήν ἂν ἡ ἐπι-
θυμία τοῦ νὰ διατρανώσῃ πρόωρον ἀνδρικότητα
καὶ νὰ κάμῃ ὅτι κάμνουν οἱ μεγάλοι, ἐπεξηγεῖ
παρὰ τῶ παιδίῳ τὰς πρώτας τὸσφ κοπιώδεις
καὶ δυσχεροῦστας ἀποπειράς, οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην
ὁμως ἐξηγήσιν διδοὺ περὶ τοῦ ἀκαταμαχήτου
ἀληθῶς θελήτηρον, τὸ ὅποσον ἐνέχει ἢ ἐξῆς ἀπαξ
κτελεῖσαι, καὶ περὶ τῆς ταχύτητος μεθ' ἧς ἀπο-
κτάται. Τὰ ἔθιμα, αἱ ὀρέξεις, οἱ συρμοὶ μετα-
βάλλονται παρὰ τοῖς λαοῖς καὶ ὑποχωροῦσι πρὸ
τῶν νέων, τὰ ὅποια παρέργονται πάλιν, ἀρ' οὐ
ἐμπνεύσῃ τὸν αὐτὸν κόρον· ἢ ἐξῆς ὁμως, τὸ
πάθος τοῦ καπνοῦ προχωρεῖ μεθ' ὅλα τὰ ἐμπό-
δια. Δὲν παρῆλθον ἀκόμη τριακόσια ἔτη, ἀρ' ὅ-
του οἱ σύντροφοὶ τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου
συνήτησαν Ἰνδοὺς τινας κρατοῦντας ἀνημέτους
πωλητῆστας, τῶν ὁποῖων ἐρρόφωον μεθ' ἡδονῆς
τὸν καπνόν, καὶ οἱ μιμηθέντες τοὺς ἀγρίους τού-
τους ὑπολογίζονται σήμερον εἰς ἑκατομμύρια καὶ
καλύπτουσι τὸν κόσμον. Οἱ πρώτοι τῆς νέας

ταύτης λατρείας ὄπαδοὶ κατῆγυσαν ἀναθημά-
των, διωγμῶν, τινὲς δ' ἐξ αὐτῶν καὶ βασάνων.
Οἱ σημερινοὶ δὲν ἔχουσι μὲν νὰ υποφέρωσι τόσα,
ἀριθμοῦνται ὁμως μεταξύ των πολλοὶ, οἱ ὅποιοι
προτιμῶσι νὰ ὑφίστανται μυρίας ἀθλιότητας καὶ
νὰ βίψωκινδυνεύωσι τὴν υγιειάν των μᾶλλον, παρὰ
νὰ συνετισθῶσι καὶ νὰρῆσωσιν ἀπαξ διὰ παντός
ἔξιν τόσφ δι' αὐτοὺς βλαθεράν· καὶ ἐν τούτοις εἶναι
πολλάκις ἰσχυρᾶς θελήσεως καὶ εὐφρίας ἄνθρωποι
αὐτοὶ, μεθ' ὅσα καὶ ἂν λέγωσι! Πρέπει λοιπὸν νὰ
ὑπάρχῃ εἰς τὸ πάθος αὐτὸ καὶ ἄλλο τι ἐκτὸς
τῆς ἀπλῆς ἱκανοποιήσεως μηχανικῆς συνθεῆς.
«Πρέπει—προσθεῖται ὁ Δουμάς—νὰ ἔχῃ ἀκατα-
γώνιστα δελέατα ἢ ἰδιαιτέρη ἐκείνη μέθη, ἢ προ-
καλουμένη διὰ τοῦ καπνοῦ, ὥστε ἀνακάλυψιν
τόσον νέα καὶ τῆς ὁποίας ἐπίπονος εἶναι ἡ μύησις,
νὰ ὑπερβῇ κατὰ τὴν ἐξάπλωσιν τόσφ γρηγόρα
τὸν οἶνον, τὸν παλαιὸν ὅσον καὶ ὁ κόσμος».

Τὸ θέλημα τῆς δηλητηριάσεως ταύτης δὲν
εἶναι εὐεξήγητον. Εἶναι ὡς τις κατευνασίς, λέγει ὁ
Fage· εἶναι νάρκη, καταστάσα πλέον διὰ τὸν
ὄργανισμόν ἀναγκαία, λέγει ὁ Κάρολος Ρισσέ·
εἶναι κατάστασις ναρκόθης, προάγουσα εἰς εὐαρέ-
στους οὐνεροπολήσεις, προσθέτουσιν ἄλλοι· δὲν εἶναι
τίποτε ἀπὸ ὅλ' αὐτὰ, ὑπολαμβάνει ὁ κόμης
Τολστόι· εἶναι μόνον ἡ ἐπιθυμία, τὴν ὁποῖαν αἰ-
σθάνεται πάντοτε ὁ ἄνθρωπος νὰ καταπνίγῃ τὴν
συνείδησιν τῆς συνειδήσεώς του· καὶ ὁ ἐπιφανῆς μυ-
θησιογράφος, μὴ κάμνων οὐδεμίαν διάκρισιν
μεταξὺ καπνοῦ, οἰνοπνεύματος καὶ οπίου, τὰ
συγκαλύπτει ὅλα διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀναθημάτος.

Κατ' αὐτόν ὁ καπνὸς εἶναι καὶ τοῦ οπίου καὶ
τοῦ οἰνοπνεύματος καὶ ὅλων τῶν ἄλλων μεθυ-
στικῶν κινδυνωδέστερος, ὡς ἔχον εἰς τὸν ὕψιστον
βαθμόν τὴν ἰδιότητα νὰποκοιμίζῃ τὴν συνείδη-
σιν. Οἱ καπνιστὰὶ ὅλοι εἶναι ἄνθρωποι ἀκατρά-
ξαντες ἢ ἐτοιμαζόμενοι νὰ διαπράξωσιν ἐγκλημά-
τι, διὰ τὸ ὅποσον τοὺς τύπτει ἡ συνείδησις...
Ὁ ἀγαθὸς ἐκείνος ἀστὸς, ὁ ὁποῖος καπνίζει
ἡσυχῶς τὴν πίπαν του ἐξηπλωμένος ἐπὶ καθέ-
δρας καὶ ἀναγινώσκων τὴν ἐφημερίδα, εἶναι λοι-
πὸν κακοποιὸς ἀνακουκλὼν τρομερὸν τι κακούρ-
γημα! Ὁ ναύτης, ὁ ὁποῖος καπνίζει κατὰ τὴν
ὥραν τῆς ἀναπαύσεως, σκέπτεται καὶ βυσσοδο-
μεῖ ἀναμνηστικῶς νὰ βίψῃ τὸν πλοίαρχόν του εἰς
τὴν θάλασσαν! Οἱ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι, τοὺς ὁποῖους
βλέπει κανεὶς εἰς τὰ καπνιστήρια χαρτοπαικτοῦν-
τας καὶ καπνίζοντας μετὰ τὴν ἔκπρασιν ἐκείνην
τῆς μακαρίστου, τὴν ὁποῖαν προσδίδει ἢ ἐξ ἱκα-
νοποιουμένης ἐξέως ἡδονῆς, εἶναι λοιπὸν ἄνθρωποι
ἐξώλιος καὶ προώλιος—ἀλλὰ καὶ τί εἶμαι τὴν
ἐγὼ, ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ ἐκάπνισα εἰς τὴν ζωὴν
μου, τοῦλάχιστον ἑκατοντακισγίλιας πίπας καὶ

σιγαρέτα: Εἶχα ἀρά γε ἀνάγκην νάποκοιμήσω τὴν συνείδησίν μου; Ἄ, ναι! Καί πόσα πρέπει νά ἐμελέτησα ἐγγλήματα κατὰ τὰς ἀναριθμητοὺς ἐκεῖνας ὥρας, καθ' ἃς ἐξέκλινα ἐκουσίως τὴν πυξίδα μου! Ἄλλ' ὁ τι ἀληθῶς μ' ἐκπλήσσει εἶνε τὸ πὼς δὲν διέπραξα καὶ κανέν! Ἥμην ἀνίδεος τοῦ κινδύνου ὁ ταλαίπωρος! εἶχα μάλιστα τὴν ἀπλότητα νά πιστεῦω, ὅτι ὁ καπνὸς ἐδύνατο ἀπειναντίας νά ἐπαναφέρει τὴν γαλήνην τοῦ πνεύματος καὶ νά καταστῆ τὰς κινδυνώδεις ὑποβόλας τοῦ μίους καὶ τῆς ὀργῆς!

Ἡ γνώμη τοῦ κόμητος Τολστόι θὰ ἦτο ὅλος ἀναξία ἀντικρούσεως, ἐὰν οὗτος δὲν παρεδέχετο καὶ προσεπάθει νάποδείξῃ τὴν πλήρη ὁμοιότητα μεταξὺ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν τοῦ οἴνου πνεύματος. Οὐδεὶς ἐξ ἐκείνων, τοὺς ὁποίους συνειδητοῦσε ὁ μεταφραστὴς τοῦ ἔργου του, διμαρτυρήθη κατὰ τῆς κινδυνώδους καὶ τῶς πεπλανημένης ταύτης συνταυτίσεως. Ὁ παράδοξος ἰσχυρισμὸς τοῦ βώσσου μυθιστοριογράφου δύναται μέχρι νὰ ἐφαρμοσθῆ εἰς τὴν μέθην. Μεθύσκειται τις ἐνίοτε διὰ νά λησμονήσῃ, διὰ νά ναρκώσῃ τὸν πόνον του ἢ νά κατασιγάσῃ τὴν τύψιν του. Ἐπειτα εἶνε γνωστὸν ὅτι διὰ νάποκτῆσωσι θάρρος πίνουσι οἱ οἱ κακοῦργοι καὶ προπάντων οἱ δολοφόνοι, ἂν καί, καθὼς παρετήρησεν ὁ Αὐρηλιανὸς Scholl, οὐδέποτε ἐθεάθη ἄνθρωπος ἐγγλήματος μὲ τὸ σιγάρων ἢ τὴν πίπαν εἰς τὸ στόμα (*). Ἐν τούτοις ὁ συγγραφεὺς, οὗ τις ἀντικρούω τὰς ιδέας, κατονομάζει ἕνα . . . ἕνα μάγειρον, ὁ ὁποῖος, ἀρ' οὐ ἐκοψε τὸν λαίμνον τοῦ θύματος του καὶ τὸ εἶδεν ὑπίπνιν νά χύνῃ κρουνούς αἱματος, δὲν ἔσγε τὸ θάρρος νά το ἀποτελειώσῃ, πρὸς ἄρ' οὐ ἐκλήθη καὶ ἐκάπνισεν ἔν σιγαρέτον εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον. Φοβερός κακοῦργος! ἀπίσιον σιγαρέτον!

Αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς ἐξομολογεῖται ὅτι πολλὰς ἀπεικονίσεις τὴν συνείδησίν του τῆ βοήθειά τοῦ καπνοῦ. Εἶνε ὅμως ἀληθὲς ὅτι ποτὲ δὲν ἦσαν καὶ μὲγάλα τὰ παράπαρα τῆς συνειδήσεως αὐτῆς. Ὅτι μὲν τὸν ἐπέπληττε διὰ τὴν ὀκνηρίαν του, ὅτι δὲ τὸν παρεπονεῖτο διὰ καμμίαν παράλειψιν, ἀνακρίβειαν ἢ μικρὰν παραφθορὰν ὀργῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἐμέτρῃσεν ἴσως τὰ λόγια του καὶ

(*) Ὁποῖον πρακτικὸν βῆθος, μεθ' ὅλην τὴν παιγνιώδη διατύπωσιν, ἐν τῇ γνώμῃ τοῦ Scholl! Ἐξ ὅσον ἀνεγνωσὰ τότε ἐν τῷ ἔρανῳ τῶν περὶ καπνοῦ γνησιωδῶν, αὐτὴ μοὶ ἀρέσει τὴν ζωηροτέραν ἐντύπωσιν. Ζῶμεν εἰς χώραν ἀπολίτιστον ἀκόμη, ὅπου τὰ νικτερινὰ κακοῦργήματα δὲν εἶνε σπάνια. Ὅσκις βλέπω μακρόθεν σκιὰν ἀμφίβολον ἐνεδρεῦσασαν ἀλλὰ συγγρόνωσ καὶ τὴν λάμψιν σιγαρόν, ἤσυγάω εὐθὺς καὶ προχωρῶ ἄφρονος, ἐνθουμούμενος μετ' εὐγνωμοσύνης τὸν γάλλον συγγραφέα. Ἡ βεβαιὸς ὁ νυκτερινὸς ἀγνωστὸς ὁ καπνίζων, δὲν εἶνε δυνατόν νά εἶνε κακοῦργος!

Σ. τ. Μ.

διὰ νά κατασιγάσῃ τὰς τύψεις αὐτὰς ἤναπτε τότε ὁ μυθιστοριογράφος ἐν σιγάρων καὶ τὰ ἐλησμονοῦναι ὅλα. Νομίζω ὅτι ἂν ὁ καπνὸς δὲν εἶχε διαπραχθεῖ καὶ ἄλλα χειρότερα ἐγγλήματα, κανεὶς βέβαια δὲν θὰ ἐσκέπτετο νά τῷ κηρύξῃ σοβαρῶς τὸν πόλεμον . . . Ἄλλ' ἐπανερχομαί εἰς τὴν ἀποκαταστάσιν μεταξὺ τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν ἄλλων μέσων τῆς ἐκουσίας δηλητηριάσεως. Τὰ τελευταῖα ἔχουσι τοῦτο τὸ κοινὸν χαρακτηριστικὸν ὅτι ἀποκοιμίζουσι τὸ λογικὸν καὶ ἀσπλανθῶσι τὸ ἠθικὸν συναίσθημα. Ἄλλ' ἀρά γε δυνάμεθα νά κατηγορήσωμεν τὸν καπνὸν διὰ παρομοίαν ἐπενέργειαν; Βεβαίως ὄχι. Οὐδέποτε αὐτὸς ἀπεπλάνησε τὸ λογικὸν κανενός, οὔτε ἐξεμηνίδενε τὴν θέλησιν, οὔτε ἀπήμεινε τὴν εὐαισθησίαν. Καὶ ὁ ἐμπαιθέστερος καπνιστὴς ἀπολαύει πάντοτε τῆς ἐντελεστερέας πνευματικῆς διαυγαίης. Ἀκόμη καὶ καθ' ἣν στιγμήν εὐρίσκειται ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς νικοτιανῆς, ὄμιλεῖ, σκέπτεται, μελετᾷ καὶ ἐργάζεται μετ' ἐλευθερίας, ἢ ὁποῖα ἀποδεικνύει ὅτι ἢ διανοίᾳ του οὐδεμίαν ὑπέστη διατάρχησιν. Ὅτι ἐδύνατο τις μᾶλλον νά ὑποστηρίξῃ ὅτι ὁ καπνὸς τὴν ἀπαλλάσσει τῶν ἐξωτερικῶν ἐπιδράσεων καὶ ὅτι, κατὰ τὴν ἐκφρασίαν τοῦ Ρισσέ, ἐλαττῶναι τὴν εὐαισθησίαν τῶν ὀργάνων, διὰ νά ἐξασφαλίσῃ μεγαλειότεραν ἐλευθερίαν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ψυχικῶν λειτουργιῶν. Ὑπάρχει δὲ μεταξὺ τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἐκουσιῶν δηλητηριῶν καὶ ἄλλη χαρακτηριστικὴ διαφορὰ, ὅτι, τοῦ μὲν καπνοῦ εἶμπορεῖ τις νάποβάλῃ τὴν ἕξιν, πλὴν ὁ ἀλκοολισμὸς καὶ ἡ μορφομανία εἶνε πάθη σχεδὸν ἀθεράπευτα.

Ὅτι ἐδύναμη νά σταματήσῃ ἐδῶ δὲν θελω ὅμως νά τελειώσω τὸ παρὸν ἄρθρον, χωρὶς νάποτολήσω καὶ ἐγὼ μίαν ἐξηγήσιν. Πιθανὸν νά μὴν ἀξίῃ περισσότερο ἀπὸ τὰς ἄλλας ἄλλα δι' αὐτὸ δὲν ζήτω νά τὴν ἐπιβάλλω εἰς κανένα.

Ἀνέκαθεν ὁ ἄνθρωπος ἀνεζήτησε μετὰ σπουδῆς ἀπλήστου τὰς οὐσίας τὰς ἐπενεργούσας καθ' ἕνα ἢ κατ' ἄλλον τρόπον ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ αὐτοῦ συστήματος. Εἶνε τάσις γενικὴ καὶ ἀποκλειστικῶς ἰδιόζουσα τῷ ἄνθρωπῳ (*). Ἡ ἐκ τῆς πραγματικῆς ζωῆς ἀπομάκρυνσις, ἢ λήθη τῶν καθημερινῶν προνοιῶν, ἢ ὄνειρώδης μετάβασις εἰς κόσμον, τὸν ὁποῖον ἡ φαντασία κατοικίσει ὡς θέλει καὶ ἐπικρατεῖ διὰ τῶν θυμασίων τῆς, πάντα ταῦτα ἐνεργουσι διὰ μερικὰ πνεύματα θηλήτρα ἀκατανίκητα. Εἰς τὴν κινδυνώδη ταύτην ἔλθιν ὑπεϊκόντες, ζητοῦσιν ἀσυνειδήτως τὰ ὄνειρα τοῦ οὔπου καὶ τοῦ χάσις, τὴν νάρκην τοῦ αἰθέρος καὶ τοῦ γλωρίου, τὴν βάνουσον μέθην τοῦ οἴνου-

(*) Ὁχι ἀποκλειστικῶς. Τὰ πρώτα ἔγνη ταῦτα τινὲς τάσεις παρετηρήθησαν ἤδη καὶ εἰς κατώτερα ζῶα. Ἄλλ' αὐτὸ διδίδε ἐπιμεγαλιότερον κύρος εἰς τὴν γνώμην τοῦ συγγραφέως. Σ. τ. Μ.

πνεύματος ἢ τὴν ἐκ τῶν ἀτμῶν τῆς νάρκης ζάλην, ἢ ὁποῖα, ὡς γνωστὸν, ἀποτελεῖ τὴν τελευταίαν μορφήν, τὴν ὁποῖαν προσέλαβεν ἐπ' ἐσχάτων τὸ πάθος τοῦτο. Οἱ τὸν χαρακτηρὰ ἀσθενεὶς ἐγκτλειπόμενοι ἀνευ ἀντιστάσεως εἰς τὴν κτωφρείαν τοῦ πάθους καὶ ρθάνουσι ταχέως εἰς τὰ τρομερὰ ἐκείνα καὶ γνωστὰ τῆς ἐκουσίας δηλητηριάσεως ἀποτελέσματα. Ἄλλ' ὁ καπνὸς δὲν παρουσιάζει οὔτε τὰ ἴδια θηλήτρα, οὔτε τοὺς ἴδιους κινδύνους. Ἡ ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος ἐπενέργειά του εἶνε ἀνίσχυρος καὶ ἐντελῶς ἰδιαιτέρως δὲν ἀποκοιμίζει, ἀλλὰ καταπραύνει καὶ γαληνεύει καὶ ἀμβλύνει τὴν εὐαισθησίαν τῶν ὀργάνων ἐπιφέρει δὲ νάρκητινὰ εὐρεστον, διαρκούσης τῆς ὁποῖας ἢ διανοία διατηρεῖ ὅλην τὴς τὴν διαύγειαν καὶ ἡ ἐργατικότης ὅλην τὴς τὴν ἰσχύιν. Εἰς τοῦτο ἔγκειται κυρίως τὸ κράτος, τὸ ὁποῖον ὁ καπνὸς ἀσκεῖ ἰδιαιτέρως ἐπὶ μεγάλου ἀριθμοῦ ἀνθρώπων ἐργαζομένων διανοητικῶς. Αὐτοὶ ἀγαπῶσι τὸν καπνὸν ὡς συνεργάτην των. Ὅταν ἀρχίξῃ ἡ κόπωση καὶ παρουσιάζεσθαι ἡ ἀνάγκη ἀναπαύσεως ὅταν ἢ σκέψῃς δὲν ἐνεργῇ μετὰ τῆς συνήθους καθαρότητος καὶ τὸ πνεῦμα διατάξῃ περὶ τὴν ἐκλογὴν τῆς μορῆς, τὴν ὁποῖαν θὰ δώσῃ εἰς τὴν ἰδέαν, — τότε ὁ λόγιος, ὁ συγγραφεὺς, ὁ ἐπιστήμων σταματᾷ, ἀνάπτει τὸ σιγάρων του καὶ μετ' ὀλίγον, χάρις εἰς τὴν γλυκεῖαν του νάρκην ἐπαυλάμπει ἢ ἰδέα διαχυθῆ καὶ καθαρὰ μέσω τοῦ ἕλαφρου ὑποκυάνου νέφους, τὸ ὁποῖον περικαλύπτει τὸν καπνιστήν (*).

Δὲν ἐπιθυμῶ νά κατηγορηθῶ ὡς ψάλλον μετὰ πολλοῦ λυρισμοῦ μίαν ἕξιν κακὴν, ἐν ᾧ ἀπεναντίας μόνον ἐλαφροντικὰς περιστάσεις ἀναφέρω ὑπὲρ αὐτῆς. Ἀπενθύνουμαι οὕτω πρὸς ὅλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι διήλθον νύκτας μακρὰς πρὸ τῆς τραπέζης τῆς ἐργασίας, ἀσχυλούμενοι περὶ ἔργον κοπιώδες καὶ τοὺς ἐρωτῶ ἐὰν εἰς τὸν καπνὸν δὲν

(*) Ὁ μεταφραστὴς τοῦ παρόντος ἄρθρου, καίτοι ἐργαζόμενος διανοητικῶς καὶ φίλος ἄρετῆς τοῦ καπνοῦ, δὲν δύναται ἐν τούτοις νά κάμῃ οὐδεμίαν συσχέτισιν μεταξὺ τοῦ ἐνός καὶ τοῦ ἄλλου, διὰ τὸν ἀπλουστάτων λόγων ὅτι οὐδέποτε ἐργαζόμενος καπνίζει. Εἶνε σπάνια ἀληθῶς ἢ περίπτωσις καὶ ἀξία σημειώσεως. Δέκα εἰς εἰκοσι σιγαρέτα καθεκμάστην — ἀνάλογως τῶν ὥρων ποῦ θὰ μείνῃ ἄφρονος ἢ ἀργός — τὰ καπνίζει κυρίως τὴν ἐσπέρην, ὅταν τελειῶναι πᾶσαν ἐργασίαν ἀναστρέφεται μετὰ φίλων. Τὸ καπνισμα δι' αὐτὸν ἐμεινεν ὡς τόρα ἢ ἕξει, τὴν ὁποῖαν ἐξ ἀρχῆς ἀπέκτησε κατὰ μίμησιν εὐρισκόμενος μετ' ἄλλων, καὶ διὰ τοῦτο μολίς ἐπηρεθῆ μετὰ τινος κισθάνεται εὐθὺς ἀκατάσχετον ἐπιθυμίαν νάνῃσι σιγαρέτον. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι μὴ καπνίζων δὲν θὰ ἐδύνατο σήμερον πλέον νά συνομιλῇ ἐν συναντηστροφῇ μετὰ τῆς συνήθους ἐλευθερίας, ἐξ ὅθ ἡγετοίς εἶναι νά πιστεύσῃ ὅτι ὁ καπνὸς τοῦ χρησιμεύει πρὸς ἀναζωογόνησιν τῆς πεπονημένης του διανοίας πλὴν αὐτὸς προνοεῖ ὅτι ὅταν τυγνῶν στερῆται καπνὸς δὲν ἀίσθηται ἄλλο πρὸς ὅτι καὶ ὁ ἔργον τὴν ἕξιν νά παύξῃ με τὸν μυστικὸν του ὄμιλῶν ἢ νά θωπεύῃ τὸν πῶγωνα, ἐὰν τὸ ἕδεναν ἔχαρνα τὰς χεῖρας. Σ. τ. Μ.

εἶρον τῷ ὄντι βοηθὸν πολύτιμον καὶ ὑποστήριγμα. Ὁ Τολστόι δὲν τὸ ἀμφισβητεῖ, ἀλλ' ἐξηγεῖ κατ' ἴδιον τρόπον τὸ φαινόμενον αὐτό. «Ὅταν, γράφων μυθιστόρημά τι ἢ διήγημα, δὲν ἤμην — λέγει — εὐχαριστήμενος, ἐξ ἐκείνου τὸ ὁποῖον εἶχα γράψει, καὶ ἐν ᾧ εἶχα τὴν συναίσθησιν ὅτι ἔπρεπε πλέον νά παύσω τὴν ἐργασίαν μου, ἐπιθύμουν καὶ οὐτως ἀκόμη νά τὴν ἐξακολουθήσω, ἤναπτα ἐν σιγαρέτον καὶ ἐκάπνιζα. Ἄλλοτε, συζητῶν ἐπὶ τινος θέματος καὶ ἔχων τὴν συναίσθησιν ὅτι ὁ ἀντίπαλός μου καὶ ἐγὼ τὸ ἐθεωροῦμεν ὑπὸ ἀντιθέτους ἐπόψεις, ὡστε νά μὴν εἶνε δυνατόν νά ἔλθωμεν ποτὲ εἰς συνεννόησιν, ἀλλ' ἀίσθανόμενος συγγρόνωσ τὴν ἐπιθυμίαν νά ἐξακολουθήσω τὴν συζήτησιν, ἤναπτα πάλιν ἐν σιγαρέτον καὶ τὴν ἐξακολουθούσιν». Οὕτω λοιπὸν μόνον διὰ νά διαπραχθῇ κανὲν ἐγκλημα, νά γράψῃ δηλαδὴ κακῶς ἢ νά ἐμμεῖνη σκοπίμως εἰς συζήτησιν σοφιστικὴν, ὁ μέγας μυθιστοριογράφος προσέτρεχεν εἰς τὸν καπνὸν. Εἰς ἐμὲ συνέθη πάντοτε τὸ ἐναντίον, καὶ ποῖος ἤξευρε μήπως τῆς διαφοράς ταύτης αἰτία εἶνε ὅτι ὁ μὲν Λέων Τολστόι ἐκάπνιζε σιγαρέτα, ἐγὼ δὲ πίπαν;

Τὸ σιγαρέτον, τὸ ὁποῖον τελειώνει εἰς ὀλίγα λεπτὰ καὶ τοῦ ὁποῖου τόσο ἐλαφρὸς εἶνε ὁ καπνός, δὲν παράγει συγκεκριμένα ἀποτελέσματα ἢ ὑπὸ τὸν ὅρον νά καπνίσῃ τις πολλὰ καὶ ἄλλεπάλληλα. Πρέπει τῇ ἀληθείᾳ νά ἔχη τις συνειδήσιν εἰς ἄκρον ὑπνωτισμὸν, διὰ νά τὴν ἀποκοιμήσῃ μετὰ τὰ ὀλίγα ἀγευστα καὶ ἀνούσια βόσθημα ἐνός μόνου σιγαρέτου. Τὸ σιγαρέτον εἶνε ὁ σύντροφος τῶν ἐπιπολαίων ἔργων καὶ τῶν ἐλαφρῶν πνευμάτων. Τὸ καπνίζει κανεὶς περιπατῶν, σχεδιάζων μίαν γελοιογραφίαν, κάμων ἐν λογοπαίγνιον, αὐτοσχεδιάζων ἐν τετραστίχον. Ἡ πίπα ὅμως εἶνε πολὺ σοβαρωτέρα, ὅπως εἶνε καὶ διακριστετέρα. Ὁ καπνὸς τῆς ὁ ἄρθρος καὶ πλήρης νικοτιανῆς εἶνε ὁ φίλος τῶν μονήρων μελετῶν, τῶν σοβαρῶν ἔργων, τῶν ἐκπονομένων ἐν τῇ σιγῇ τῆς νυκτός καὶ τοῦ σπουδαστηρίου εἶνε ὁ σύντροφος τῶν κακῶν ἡμερῶν, ὁ ἐμπνεύων οἶνει τὴν ἐγκαρτέρησιν ἐν τῇ θλίψει καὶ τῇ δυστυχίᾳ. Πίπαν καπνίζουν οἱ Γερμανοὶ εἰς τὰ ζωπολεμικὰ τῶν τῶν σιωπηλὰ καὶ μελαγχολικά, πίνοντες ζῶθον ἀμέτρος, οὐδόλως δὲ θὰ ἐδυσκολευόμεν νά πιστεύσω ὅτι αὐτὴ συντελεῖ, ὅμοῦ με τὴν ὀμιλίαν τοῦ μελαγχολικοῦ των κλίματος, εἰς τὸ νά προσδιδῇ εἰς τὴν φιλολογίαν των τὸν νεφελοῦδον ἐκείνων χαρακτηρὰ, ὁ ὁποῖος τὴν διακρίνει.

Ὅτι παρεξηγουμένη οἰκτρῶς, ἐὰν ἄρῃα νά ἐκληθῆ ὡς θεωρῶν τὸν καπνὸν ὅρον ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἀνευ τῆς διανοητικῆς ἐργασίας. Δὲν εἶνε τοιοῦτος παρὰ μόνον δι' ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἀπέκτησαν τὴν ἕξιν του καὶ δὲν δύναται πλέον νά τὴν ἀποβάλῃ, χωρὶς νάποβάλῃσι συγγρόνωσ καὶ μέρος τῶν πνευματικῶν των δυνάμεων. Ὡς

πρὸς τοὺς ἄλλους, τοὺς μὴ καπνίζοντας, εἶνε προφανές ὅτι ταῦτα δὲν τοὺς ἀποβλέπουν.

Δὲν σκέπτομαι ἐπίσης νὰ γενικεύσω τὰς ἀνωτέρω παρατηρήσεις. Εἰξεύρω μὲν καλῶς ὅτι οἱ θαμῶνες τῶν καπνιστηρίων, οἱ χωρικοί μας, οἱ ὁποῖοι ὄδοιποροῦσιν ἀναρροφῶντες μετὰ δυνάμει τὰς μικρὰς τῶν μαύρας πίπας τὰς οἰκονομικάς, εἰξεύρω ὅτι οἱ ἐν πορείᾳ στρατιῶται, οἱ ἐπὶ τοῦ πλοίου ναῦται, οἱ ἐργάται ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ, δὲν ζητοῦσιν ἀνάπτοντας τὰς πίπας τῶν νὰ ὑποβοηθήσῃ τὴν διάνοιάν τῶν· πλὴν ἰσχυρίζομαι καὶ βεβαιῶ ὅτι ὁ καπνὸς δὲν τοὺς ἐξώθησε ποτέ πρὸς κακόν. Καπνίζουσι ἀπλούστατα ἐπειδὴ αὐτὸ τοὺς εὐχαριστεῖ καὶ θὰ ἔλεγα μετὰ τοῦ Ζολᾶ «διατὶ νὰ μὴ ἐπιτρέπωμεν τὴν ἐξίνα τούτην εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι οὐδ' ὁλοῦς ζήμιονται ἐξ αὐτῆς;»

Τὸ συμπέραμά μου εἶνε ὅτι ὁ καπνὸς ἀπεδείχθη μὲν ἀβλαβὴς ἀπολύτως ὑπὸ διανοητικῆν ἐποψίν· δύναται ὅμως νὰ ἐγγὺς διὰ τὴν ὑγίαν δυἀρεστα ἀποτελέσματα καὶ νὰ προξενήσῃ μάλιστα ἀσθενείας σοβαρὰς. Εἶνε δὲ τοῦτο ἀριστόν, νομίζω, ὥστε νὰ μὴ συμβουλεύῃ κανεὶς τὴν χρῆσίν του καὶ νὰ προσπαθῆ νὰποτρέπῃ ἀπ' αὐτοῦ τοὺλάχιστον τὰς γυναίκας καὶ τὰ παιδιά.

ΓΡ. Ε.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἡ Τέχνη ἐν τῇ φύσει καὶ ἡ φύσις ἐν τῇ Τέχνῃ.

Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος δὲν εἴχεν ἰδέαν τὸ πετῶν πτηνόν, οὐδέποτε πιθανῶς θὰ τοῦ ἐπήρχετο ἡ ἰδέα νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἐν τῷ ἀέρι κίνησιν. Μόνον διὰ τοῦ παραδείγματός τούτου ἐκινήθη τὸ πρόβλημα τῆς πτήσεως, ὅπερ ἀπὸ τῶν τολμημάτων τοῦ Δαιδάλου καὶ Ἰκάρου μέχρι τῆς σήμερον ἐνδιαφέρει τὴν ἀνθρωπότητα. Ἴδία ὅμως ἀπ' ἧς ἐποχῆς ἐπήλθεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἡ ἰδέα τῆς ἐκμαθήσεως τῆς τέχνης παρὰ τοῦ πτηνοῦ, ἐγράφησαν μεγάλα βιβλία περὶ τῆς πτήσεως αὐτοῦ, θέσαντα τὰς βάσεις τῆς σημερινῆς πτητικῆς τέχνης.

Καθ' ὅμοιον τρόπον σπουδάζεται ἡ κίνησις τῶν ἰχθυῶν ἐν τῷ ὕδατι, αἱ δὲ ἐρευνᾶαι αὗται πρόκειται νὰ χρησιμεύσωσιν ἐν ταῖς ἐφαρμογαῖς τῶν εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν κοινῶν καὶ ὑποβρυχίων πλοίων.

Ἐρευνᾶαι περὶ τοῦ φωτὸς τῶν πυρολαμπίδων ἔδωκαν ἐσχάτως ἀφορμὴν εἰς ἀπομίμησιν τῆς ἐξηθνοτάτης καύτης πηγῆς τοῦ φωτὸς, ἀπὸ μάλιστα δὲν παράγει καὶ θερμαντικὰς ἀκτῖνας.

Τὴν μέθοδον ταύτην, ἧτις ἐφημεροῦσα μέχρι τοῦδε εἰς τὰς ὀλίγας μνημονευθείσας περιπτώσεις, ζητεῖ νέα φυσικοκρατικὴ σχολή νὰ ἐφαρμόσῃ εἰς πάσας τὰς τέχνας. Σκοπὸν αὐτῆς ἔθετο νὰ σπουδάζῃ τὰ ἔργα τῆς φύσεως ἀντὶ ὁμοῦ νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν ἀπλήρως μελέτην τῆς ἀνατομικῆς, φυσιολογικῆς κτλ., θὰ ἐφαρ-

μῶσθ τὰς ἐκείθεν κτηθείσας γνώσεις ἐν τῇ βιομηχανίᾳ.

Ἐκ τῶν χαρακτηριστικωτάτων παραλληλισμῶν ἐργον φύσεως καὶ ἐργον ἀνθρώπων εἶνε, πλὴν τῶν ῥηθέντων, ὁ ὀφθαλμὸς καὶ ἡ φωτογραφικὴ συσκευή. Εἰς πᾶν περὶ ὀφθαλμῶν ἐγχειρίδιον παραπέμπουσι εἰς τὴν διασκευὴν τῆς φωτογραφικῆς μηχανῆς, ἵνα ἐξηγήσωσι καλλίτερον τὰς λειτουργίας τοῦ αἰσθητηρίου τῆς ὁράσεως. Ἀντιστρόφως δὲ ὁ φωτοχημικὸς θεωρεῖ τὴν μηχανὴν τοῦ ὀφθαλμοῦ ὡς τεχνητὸν ὀφθαλμόν. Ὁ Νικηφόρος Νιέσιος, ὁ ἀνακαλύψας τὴν φωτογραφίαν, ἔγραψε τότε εἰς τὸν ἀδελφόν του, ὅτι πρόκειται νὰ κατασκευάσῃ εἶδος τεχνητοῦ ὀφθαλμοῦ.

Μέχρι τοῦδε ὅμως οὐδὲν ὄφελος προῆλθεν ἐκ τῶν παραβολῶν αὐτῶν ἐκτὸς τοῦ καθαρώς παιδαγωγικοῦ. Καὶ ἐν τούτοις ἤτο τόσο ἐύκολον νὰ ἐξαγάγῃ τις χρησιμώτατα συμπεράσματα μετὰ τῶν ἐπακολουθημάτων αὐτῶν. Ὁ ὀφθαλμὸς εἶνε ὑπὸ πολλὰς ἐπιπτώσεις ἀνώτερος ὡς τελειότερος τοῦ ἀκαλόγου αὐτοῦ ἐν ταῖς τέχναις. Ἄς προσπαθήσωμεν λοιπὸν νὰ τὸν ἀπομιμηθῶμεν καθ' ὅλα!

Οὕτω μᾶς ἀνοίγεται νέα ὁδός, ἵνα ρηθῶμεν εἰς τὸν καταρτισμὸν ὀργανῶν μηχανῶν κλπ. Ὁ τι μέχρι τοῦδε ἀρίστον κυρίως εἰς τὴν τύχην ἢ τὴν περιπτῶσιν, δύναται νῦν νὰ ἐπιδιωχθῇ καὶ νὰ ἐπιτευχθῇ συστηματικῶς.

Ὁ Λειτουργὸς τῆς σχολῆς καύτης δεικνύει ἐν τῷ ἐσχάτῳ ἐκδοθέντι ἔργῳ αὐτοῦ «Τὰ πρόβλήματα τοῦ παρόντος» διὰ ποῖου τρόπου δυνάμεθα νὰ τελειοποιήσωμεν τὰ ὀπτικά καὶ ἀκουστικά ὄργανα, ἀπομιμούμενοι τὸν ὀφθαλμὸν καὶ τὸ οὖς. Αὐτὸς οὖτος κατασκευάσεν ἤδη ἀπομίμημα τοῦ ὀφθαλμοῦ μετὰ τῶν ὀπτικῶν νεύρων, εἶνε δὲ τοῦτο: ὁ ἡλεκτρικὸς τῆλε ὀπτικὸς.

Ἐκτὸς τούτου ἐμελέτησε τὸν μὴ ἔτι καλῶς γνωστὴντα μηχανισμὸν τῶν ὀφρακτικῶν καὶ γευστικῶν αἰσθητηρίων, ὧν ἡ ἀπομίμησις ἤθελεν ὑπερβῆ κατὰ πολλὰ τὴν λεπτότητα καὶ εὐαισθησίαν τῆς σημερινῆς χημικῆς ἀναλύσεως.

Οἱ μὺς καὶ τὸ κινητήριον ὄργανον ἀποτελοῦσι τὸ ὑπόδειγμα πρὸς κατασκευὴν ἰδιορρυθμῶν κινήσεων μηχανημάτων.

Ἡ ἀράχνη (τῆς ὁποίας τὴν ἐργασίαν ἤρρισαν ἤδη ἀπομιμούμενοι διὰ τῆς κατασκευῆς τεχνητῆς μετᾶξις ἐκ κολλωδίου) μᾶς διδάσκει ὅτι ἡ παρασκευὴ τῆς μετᾶξις, ἡ πλοκή καὶ ἡ ὑφανσις δύνανται ταχυσχρόνως νὰ ἐκτελεσθῶσιν.

Ἐν συμπέρασματι δύναται πᾶν αἰσθητήριον ὄργανον τοῦ ἀνθρώπου νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς νέας συσκευὰς καὶ μηχανὰς.

Ἡ φυσιολογία τοῦ φυτοῦ μᾶς διδάσκει σπουδαίως χημικὰς λειτουργίας, ὡς τὴν τῆς παρασκευῆς ἀμύλου ἐκ κυτταρίνης καὶ ἄρτου ἐκ ζύλου.

Εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τέλος ὑποδεικνύονται ἤδη τὰ δυσκολώτατα τῶν θεμάτων αὐτῆς ἐν τῇ ἐσωτερικῇ οἰκοδομῇ τῶν ἐσῶν.

Πάντες οἱ κλάδοι τῆς βιομηχανικῆς θὰ προαχθῶσι διὰ τῶν ἐρευνῶν τούτων.

P'

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΤΟ ΤΣΑΛΑΠΑΤΗΜΑ

Πολλάκις ἀνέγγων ἐν τῇ «Ἔστια» πρόσκλησιν πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ Ἑλληνας, ὅπως ἀποστείλωσι πρὸς δημοσιεύσιν πᾶν ὅ,τι γινώσκουσι περὶ τῶν παραδόσεων τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐθίμων αὐτοῦ.

Ὡς ἱάτρος ἐπιθεωρητὴς τῶν ὀφθαλμῶν τῆς Παναγίας τοῦ Πέτρα καὶ ὡς ἔχων ἴδιαν κλινικὴν τῶν αἰδίων, εὐρίσκειμαι διηγεσθῶν εἰς συνάφειαν μετὰ τοῦ λαοῦ καὶ ἴδια μετὰ τῶν ἀπὸ πρῶν ἐκείνων ὁμοιογενῶν γυναικῶν, αἵτινες παρουσιάζονται ὡς τροφοὶ καὶ ὡς μητέρες. Ἐπειδὴ δὲ συνεχῶς ἀκούω παρ' αὐτῶν ὅτι τὸ βρέφος ὅπερ διατρέφει ἡ αὐτὴ ἢ μήτηρ ἢ τροφὸς τις ἐτσαλαπατῆθη, δὲν νομίζω ἀπὸ σκοποῦ νὰ δημοσιεύσωδιὰ τῆς «Ἔστιας» τί ἐστι τσαλαπατῆμα.

Διὰ τῆς λέξεως τσαλαπάτημα ὁ λαὸς ἐνταῦθα ἐννοεῖ τὰ ἑξῆς:

Ἐὰν τις μεταδῇ εἰς οἰκίαν ἐνθα ὑπάρχει νεκρὸς ἢ ἀκολούθησεν νεκρικὴν ἐκφορὰν καὶ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν οἰκίαν του ἢ εἰς ἑτέρου οἰκίαν, ὅπου ὑπάρχει βρέφος κοιμώμενον καὶ σταθῆ ἄνω αὐτοῦ, ἢ ἐὰν βρέφος εἰσαχθῇ εἰς οἰκίαν ἐνθα ὑπάρχει νεκρὸς, τὸ βρέφος τσαλαπατῆται καὶ ὡς ἐκ τούτου καθίσταται τουντεῦθεν ἀτροφικόν, κληκετικόν καὶ ἀδυνατεῖ τοῦ λοιποῦ ν' ἀναλάβῃ συνεχῶς δὲ τούτου καὶ μόνου ἔνεκα ἀποθνήσκαι ἐὰν δὲν ἐπέλθῃ τὸ γίτε u μ α.

Τὸ γίτε u μ α δὲ συνίσταται εἰς τὰ ἑξῆς:

Γρατὰ τις Κοτσίφρα καλουμένη, κάτοικος Ταταούλων, κατέχει μόνη αὐτῆ ἴσως τὴν τέχνην τοῦ σώζειν τὰ τσαλαπατημένα βρέφη. Ἡ τέχνη αὐτῆς περιορίζεται περίπου εἰς τὸ νὰ λαμβάνῃ ἐκ τριῶν Ἀγκισμάτων ἀγίασμα καὶ παρὰ τριῶν μονῶν στεράνων (δηλαδὴ παρὰ συζύγων μὴ ἐλθόντων εἰς δεῦτερον γάμον) κηρία. Διὰ τοῦ ἀγιάσματος ἐπιβράνθις τὸ τσαλαπατημένον βρέφος καὶ κατόπι ψευρῖζει ἐπιποθῆν, ἢν ἀδύνατον νὰ ἐνοήσῃ ὁ παριστάμενος καὶ ἢν ἀρνείται νὰ διακινώσῃ ἢ γόησα. Τὰ δὲ κηρία μετὰ τινῶν ἀνθέων περιδέει ἐντὸς δέματος, τὸ ὅποσον θέτει ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον τοῦ τσαλαπατηθέντος βρέφους.

Τὸ δέμα τοῦτο διατᾶσαι νὰ μείνῃ ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας εἴτα δὲ νὰ ριφθῇ εἰς τὴν θάλασσαν χωρὶς ν' ἀνοίχθῃ. Δι' ὅλα δὲ ταῦτα ἢ ῥηθείσα Κοτσίφρα λαμβάνει 10 γρόσια ἤτοι περίπου 2 φράγκα ὡς ἀντιμισθίαν. Ὁφείλουσιν ὅμως οἱ γονεῖς τοῦ πάσχοντος βρέφους νὰ τὴν προσκαλέσωσιν ἐγκαιρῶς, ἄλλως ἢ γοητεία αὐτῆς δὲν ἐπιτυγχάνει.

Ἀναφέρομεν δὲ ἐν συντόμῳ καὶ παράδειγμα τσαλαπατῆματος, ὅπερ διηγείται ἡμῖν ἡ ἀρχιτροφὸς Κ. Ε. ἧτις καὶ λυπεῖται διότι δὲν κατέφευγεν ἐγκαιρῶς εἰς τὴν συνδρομὴν τῆς κυρᾶς Κοτσίφρας.

Διηγείται λοιπὸν ἡ ἀρχιτροφὸς Κ. Ε. ὅτι πρὸ 20 περίπου ἡμερῶν ἐκόμεσαν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῆς τὸν νεκρὸν βρέφος, ὃν ἐτοποθέτησε κατὰ τὰ θρησκευτικὰ ἡμῶν ἔθιμα πλησίον τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῆς εὐρίσκωμένων ἁγίων εἰκόνων. Τὴν αὐτὴν δὲ ἡμέραν παρέλαθεν ἡ ῥηθείσα ἐκθετον ὑγιὲς καθ' ὅλα. Μολα-

ταῦτα ἀπὸ τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν τὸ νεκρὸν βρέφος ἐτοποθέτηθη ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῆς, τὸ ἔως τότε ὑγιὲς ἐκθετον ἀπόλωσε τὴν ὄρεξιν καὶ τὴν ζωηρότητα αὐτοῦ καὶ ἔκτοτε δὲν ἐθήλασεν ἐπὶ πέντε ἡμέρας, μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν ὁποίων ἀπεβίωσε πρὶν ἢ προσφθάσῃ νὰ γιτευθῇ, τοῦθ' ὅπερ ἠδύνατο κατὰ τὴν ἀρχιτροφὸν νὰ τὸ σώσῃ.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει.

ΣΥΡ. Κ. ΖΑΒΙΤΖΙΑΝΟΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟΝ

Πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἔστιας.»

Μόλις τώρα περιήλθεν εἰς χεῖράς μου, ἀπόντος ἐξ Ἀθηνῶν, τὸ φύλλον τῆς Ἔστιας τῆς 12 Ἰουλίου, ἐν ᾧ εἰδημοσιεύθη ἡ περὶ τῆς ἐκ Θεσσαλονίκης ἐπιγραφῆς σημειώσεός μου· ἄλλ' ἐν ταύτῃ, δημοσιευθείσῃ χωρὶς νὰ ἴδω διορθώσεις, ἐπήλθεν ἐν τέλει παράλειψις μεταβιβάσουσά ποῖς τὸ νόημα. Ἄντι ὁῦλα δὴ ἔσων λέξεων, ἐν ᾗ τοῦ 1336, διετέκτον ὄντος, (κατὰ τὴν παρὰ Φράγκοις δῆλωσιν), ἀπὸ τῆς 29 Φεβρουαρίου καὶ ἐξῆς τὸ F, εἶχον γεγραμμένα ἐν τῷ χειρογράφῳ μου τὰ ἑξῆς: ἐν ᾗ τοῦ 1336, διετέκτον ὄντος, μέχρι μὲν τῆς 28 Φεβρουαρίου τὸ G (κατὰ τὴν παρὰ Φράγκοις δῆλωσιν), ἀπὸ δὲ τῆς 29 Φεβρουαρίου καὶ ἐξῆς τὸ F. Παρακλωθεὶς λοιπὸν νὰ δημοσιεύσῃτε τὴν παρούσαν πρὸς εἰδήσιν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς Ἔστιας.

Ἐν Κηφισίᾳ, 18 Ἰουλίου 1892.

ΣΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ὑπὸ τοῦ ἐν Παρίσις ὑγειονομικοῦ Συμβουλίου κατεδικάσθησαν εἰς ἐξορίαν αἱ... μέλισσαι. Τοῦ λοιποῦ τὸ παρισινὸν ἔδαφος εἶνε ἀπηγορευμένον εἰς τὰ λαϊκάργα ταῦτα ἔντομα, τὰ προξενούντα κατ' ἔτος τὸσας ζημίας εἰς τὰ οἰνοπνευματώσεια, τὰ σοκολατοποιεῖα καὶ τὰς ἄλλας βιομηχανίας τῶν περιχώρων. ὅπου μεταχειρίζονται ζάχαριν. Μόνον τοῦ κ. Λέοντος Σαίη, τοῦ μεγάλου ζαχαροπαραγωγῆ καὶ οἰκονομολόγου, αἱ μέλισσαι τοῦ πρώτου κατ' ἔτος ζάχαριν ἀξίας 25,000 δραχμῶν.

— Κατὰ τινὰ παραδόσιν, πολὺ διαδεδομένην ἐν Ῥώμῃ, καὶ εἰς ἐπιθεωρίωσιν τῆς ὁποίας πολὺ συχνὰ συντελεῖ παράδοξός τις τύχη, οἱ Καρδινάλιοι ἀπονήσκουσι ἀνὰ τρεῖς. Οὕτως ἀπέθανον πρό ὀλίγου συγχρόνως οἱ καρδινάλιοι Αὐγουστος Theodoli καὶ Φραγκίσκος Battaglini· ἀγγέλλεται δὲ τόρα ὅτι καὶ ὁ καρδινάλιος Sauventi εὐρίσκειται εἰς τὰ ἔσχατα.

— Τῷ 1895 ἢ 1896 συμπληροῦνται ἑλιξ ἔτη, ἀφοῦτο, κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς, οἱ Ὀἰγγροὶ ὁμηθέντες ἐκ τῆς Ἀσίας μετώκησαν εἰς τὴν νῦν πατρίδα των. Τὸ χιλιετὲς τοῦτο ἰωδιχαιῶν θὰ ἐοικασθῆ ἐν Οὐγγαρίᾳ μετὰ ποιμητῆ καὶ μεγαλυπρέπειας καὶ ἴσως διὰ Παγκοσμίου Ἐκθέσεως.

— Εἰς ἀντίρροπον τῆς ἀκάπου πυρίτιδος, ἀγγέλλεται ὅτι ὁ Κ. Riehm ἐφευρὲν ὀβουζιον, τὸ ὅποσον ἐκρηγνόμενον περικαλύπτει καὶ συσκοτίζει τὸν ἐχθρὸν διὰ πυκνοῦ νέφους καπνοῦ, ὥστε νὰ τὸν ἐμποδίζῃ νὰ βλέπῃ. Ἐφευρέθη δὲ συγχρόνως καὶ νέον μυδραλλιοβόλον, βάλлон 900 φορές κατὰ λεπτόν, ἐνῶ τὸ μέγιστον τούτου τελειότερον, τὸ τοῦ Maxim, μόλις βάλλει 750.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά

— Ἐγὼ ἔχω τὴν ἀρχήν, λέγει ἐν κύκλῳ φίλων ὁ ἱπποτικός κ. Π., νὰ μὴ κτυπῶ ποτὲ ἀπὸ πίσω τὸν ἔγερτόν μου.

Καὶ ὁ Ἀγαθόπουλος:

— Πολὺ φρόνιμα! Γιὰ φαντάσου νὰ γυρίσῃ ἄξαρνα!

Ὁ Διευθυντὴς τῶν Φυλακῶν πρὸς κατὰδικον νεύλυδα:

— Νὰ ἦσαι φρόνιμος καὶ νὰ ἰδῆς πόσο καλὸς θὰ ἦμαι πρὸς σέ. Ἄν μ' εὐχαριστήσῃ ἢ διαχωρήσῃ σου, σκοπεῖω μάλιστα νὰ σου διατηρήσω τὸ ἴδιόν σου ἐπάγγελμα... ἐπειδὴ ἐδῶ μέσα ὅλοι ἐργάζονται, νὰ τὸ ξεύρῃς. Αἶ, καὶ ποιά, παιδί μου, ἦταν τὸ ἐπάγγελμά σου;

Καὶ ὁ κατὰδικος:

— Ἀεροναύτης!

ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ

Διότι, οὔτε σκιά τῆς διοργανώσεως ἐκείνης εἶνε ἡ ἰδική μας. Τὸ πιστεύετε σεις, κύριε Πλακιώτη, ὅτι εἰς τὴν Εὐρώπῃν καὶ μάλιστα εἰς τὴν Γερμανίαν, κατὰ ἀστυνομικὸς σταθμὸς κρατεῖ τὰ κλειδιά τῶν σπιτιῶν ὅλης τῆς γαιωνικῆς; Οὗτοι π. γ. ἂν ἀποκοιμηθῇ ὁ θυρωρὸς, δὲν εἶνε ἀνάγκη ἀρχὰ σὺ ἐπιστρέψωμεν ἢ ἀναστατώσῃς τὸν κόσμον μὲ τὰ κτυπήματά του; Πηγαίνεις, δίδεις τὴν ταυτότητά σου, παίρνεις ἓνα κλειδίον καὶ σοὺ ἀνοίγει. Ἢ ἂν πιάσῃ κατὰ τὴν ἀπουσίαν ὅλων τὸ σπίτι φωτιά, εἴμπορεῖ νὰ τὸ ἀνοίξουν καὶ νὰ προλάβουν καὶ νὰ σώσουν πολλὰ πράγματα, πρὶν περᾶσῃ τὴ στήθρα, ὡς που νὰ εὗρουν τὸν οἰκοκύριον ἢ νὰ σπᾶσεν τὴν θύραν, ἢ νὰ εἰσέλθουν ἀπὸ τὸ παράθυρον.

— Ἐχετε ἄδικον, κύριε Δίσκολε. Ἐκ τίνος σκιαγραφίας τῆς Κας Εὐαγγελίας Παρρασκευοπούλου, τὴν ἵσταν νομίζομεν αὐθεντικώτερον τῶν πληρροφοριῶν σας, μανθάνομεν ὅτι εἰς καὶ μόνος μέγας καὶ ἀληθὴς Ἐθνικὸς Εὐσεργετὴς ὑπεστήριξε καὶ ἀνέδειξε τὴν καλλιτέγνην — ὁ ἑαυτὸς τῆς. Εἶνε δὲ ἀκατανόητοι, ἂν μὴ τι ἄλλο, αἱ ἀξιώσεις τῶν ἰσχυριζομένων — καὶ νὰ ἦσαν ὀλίγοι! — ὅτι εἶνε ἔργον τῶν χειρῶν τῶν!

— Μὲ τὰ σωστά σας λοιπόν, κύριε Μεταφρασιέ, ἀνοίγεται συζήτησιν ἐπὶ Δανείου Πνεύματος; Μὲς γράφετε ὅτι ὁ ἀπτεὶς ἐκεῖνος συλλογισμὸς τοῦ θείου σὺς φαίνεται ἀκαταγνώριστος καὶ ἔχετε τὴν ἰδέαν, ὅτι καὶ ὁ δευτέρος θεολόγος θὰ ἐμπερδουετο μὲ αὐτόν. Τί νὰ σὺς εἴπωμεν; Βίβητε πολλὴ ἠπαχημένος, κύριε! Οἱ θεολόγοι λέγουσιν ἀπεναντίας ὅτι τὸ ἀπειροτέλειος καὶ τὸ παντοδύναμος σημαίνει ἴσα-ἴσα ὅτι εἴμπορεῖ ν' αὐτοκτονῇ συγγρόμος καὶ νὰ ζῆ, νὰ ἔχῃ τελειότερον του καὶ νὰ εἶνε αὐτός ὁ τελειότερος, καὶ ὅσας ἄλλας ἀκόμη φαντασθῆτε ἀντιθέσεις, τὰς ἵποις τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, — αὐτὸ τὸ καυχώμενον διὰ τοῦ Γαλιτε ὅτι ὑψαίνει τὸν χειπόδαρ τοῦ Θεοῦ, — δὲν εἴμπορεῖ νὰ ἐννοήσῃ.

— Καὶ ἡμεῖς δὲν βλέπομεν κανένα ἄλλον λόγον, φιλιτάτε Παράξενε, ἀπὸ ἐκεῖνον, τὸν ἵποιον ἔγραψε Γάλλος συγγραφεὺς περὶ ἀνθρώπου ἔργοντος τοιαύτα πράγματα. Ἐπῆρε τὸ τρίτον, λέγει, διότι εἶχε τὸ δεύτερον ἔπῆρε τὸ δεύτερον, διότι εἶχε τὸ πρῶτον, καὶ ἔπῆρε τὸ πρῶτον διότι... δὲν εἶχε κανέν.

Ἰπὸ τῆς Συντάξεως εἰς τῆς Τεργεσταίας Ν. Ἡμέρας ἀγγέλλεται ἢ εἰς ἓνα τόμον ἐκδοτῆς τῶν κυριωτέρων ἔργων τοῦ ἀπὸ ἀποθιώσαντος καλλιπεσταίου δημοσιογράφου Ἀναστασίου Βυζαντινοῦ.

— Ἐν Λονδίῳ δημοσιεύεται προσεγγῶς ἡ Μητομιά, τὸ ἐν τῇ Ἐστία τὸ πρῶτον δημοσιευθέν διήγημα τοῦ κ. Γρηγορίου Σανοπούλου, μεταφρασθὲν εἰς τὴν ἀγγλικὴν ὑπὸ τῆς γνωστῆς μυστηριογράφου καὶ ποιητρίας E. M. Edmonds. Ἡ αὐτὴ λογιὰ καὶ φιλέλλην Ἀγγλίς δημοσιεύει ἐν τῇ «Ἀνατολικῇ καὶ Ἐσπερίᾳ ἐπιθεωρήσει» περιγραφὴν γλαφυροτάτην τῶν ἠθῶν καὶ ἔθιμων τῶν ἀγροτικῶν πληθυσμῶν τῆς Ἑλλάδος, ἐνδιατρίβουσα εἰς τὸν χορὸν τῶν ἐν Μεγάρῳ γυναικῶν καὶ τὰ ἐν Κάτω γαμηλία ἔθιμα.

— Ἀγγέλλεται ἢ εἰς ἓνα τόμον ἐκδοτῆς τοῦ ὄρασιον κρητικὸς μυστηριογράφος ὁ Πατοῦχος τοῦ κ. I. Κονδυλάκη, δημοσιευθέντος ἐν ἐπιφυλλίδι τῆς Ἐφημερίδος. Τὸ βιβλίον θὰ κοσμηθῆ καὶ ὑπὸ μιᾶς εἰκονογραφίας τοῦ δοκίμου καλλιτέχνου κ. Βολωνάκη.

— Ἐτελευτήσεν ἐσχάτως ἐν Βερολίῳ ὁ περιώνυμος φιλόλογος καὶ γλωσσολόγος Ἐδουάρδος Μάιτνερ, ἐκδότης καὶ ἐρμηνευτῆς τοῦ κατὰ Λεωκράτους λόγου τοῦ Λυκούργου καὶ τῶν λόγων τοῦ Ἀντιφώντος καὶ τοῦ Δεινάρου, συγγραφεὺς δ' ἑκτενοῦς καὶ ἐπιστημονικωτάτης ἀγγλικῆς γραμματικῆς.

— Τὸ ποίημα ἐστεμμένον παιδίου ἐπιγράφεται τὸ βιβλίον, τὸ ὅποιον ἔγραψεν ἡ Βασίλισσα Νικαλία τῆς Σερβίας, ἐν ᾧ διὰ στίχων ἐξιστορεῖ συμβολικῶς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἰδίου τῆς υἱοῦ, τὸν ὅποιον τρομερὰ ὄντα, τίγρεις καὶ ὕβρις ἀπέσπασαν τῶν μητρικῶν ἀγκυλῶν. Διὰ ἑσπερίων ρωμάντων περιγράφει τοὺς ἀντιβιασίλους, ἀλλ' οὔτε λέξιν ἀναφέρει περὶ τοῦ πατρὸς τοῦ παιδίου.

— Ἰπὸ τῶν αὐτῶν τίτλων δύο δράματα ἔχει περατωθεὶ ὁ Ἀλέξανδρος Δουμάς υἱός. Ὡστε εἰς τὴν ἐπιτοχὴν τῶν δύο θ' ἀπορίσῃ ν' ἀναβιβάσῃ ἐπὶ σκηνῆς ἡ Γαλλικὴ Κομωδία, ἢ ἐπιγράφεται ἡ ὁδὸς τῶν Φηβῶν, ὡς πρὸ πολλοῦ ἀναγγέλλθη.

— Ὁ ἐνταῦθα προσβεβητὴς τῆς Ῥωμανίας κ. Ὀλιάντος ἔγραψεν ἐσχάτως καὶ ὑπέβαλεν εἰς τὴν ἐπιτοχὴν τοῦ ἐν Βελιγραδίου Ἐθνικοῦ Θεάτρου νέον δρᾶμα ὑπόθεσιν ἔχον εἰλημμένην ἐκ τοῦ βίου τῆς ἀριστοκρατικῆς τῆς πατρίδος του τάξεως. Ἄλλος δὲ τῶν φιλολογοῦντων παρ' ἡμῖν διπλωματῶν, ὁ προσβεβητὴς τῆς Σερβίας κ. Βλάταν Γεόργεβιτς ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ διευθυνομένῃ Πατριδί, τῷ δοκίμῳ τοῦ Βελιγραδίου περιοδικῷ, σερβικὴν μετάφρασιν τῆς Μερόπης τοῦ Βερνερδάνη.

— Μετὰ τὸν Δόκτορα Πασκάλη, τελειωμένον ἤδη, ὁ Αἰμίλιος Ζολά προστίθεται νὰ συγγράψῃ νέον μυστηριογράμ, ὑπόθεσιν ἔχον τὸ σπῆλαιον τῆς Λούρν, ἐν ᾧ, ὡς γνωστὸν, ἡ Παναγία, παρουσιασθεῖσα εἰς τινὰ χωρικὴν ὀνομαζομένην Βερνερδέταν, ὑπέδειξεν ὄμως θαυματουργὸν ἔργον τὴν δύναμιν νὰ θεραπεύῃ πᾶσαν νόσον. Οἱ φαντατικὸν προτακνηταὶ συρρέουσι ἐκεῖ πολυπληθεῖς, τούτων δὲ τὰ ἤθη σκοπεῖ νὰ περιγράψῃ ὁ μέγας μυστηριογράφος, μεταβαίνων ἐπὶ τόπον.

Θεατρικά

Ἰπὸ τοῦ θεάτρου τῆς κ. Παρρασκευοπούλου ἀναβιβάζεται προσεγγῶς ἐπὶ σκηνῆς, τὸ Κοκκαλάκι τῆς Νυκτερίδος κομειδωλλίου τριπρακτον γραφῆν ἐκ συναρξίας ὑπὸ τῶν ἐν Σύρῳ νεαρῶν λογιῶν Μιχ. Δ. Γιαννουκάκη (Δισόπου) καὶ Γεωργ. Δ. Φακίρη. Τὰ ἄσματα τοῦ κομειδωλλίου τούτου, ἀθηναϊκὴν ἔχοντος ὑπόθεσιν, ἐτόνησεν ὁ μουσικὸς κ. Λουδοβίκος Σπινέλλης.